Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 193 (1693) ♦ Вівторок, 14 жовтня 1997 року ♦ Ціна договірна

ПРОПОНУЄТЬСЯ... ОБМІН БОРГАМИ

Як бюджетний процес може позначитися на пенсіонерах? Мабуть, вони вже нічого втішного й не чекають від відповіді на це запитання, бо грошей, як відомо, для них нема. Та не кваптеся розчаровуватися. Все можливо. Частковий вихід із скрутної ситуації на тлі всеосяжної кризи неплатежів, на тлі бідності і держави, і пенсіонерів запропонував заступник голови Комітету з питань соціальної політики та праці Іван Чиж. А його підтримали Ігор Юхновський, Сергій Соболев та інші під час наради керівників парламентських комітетів, груп і фракцій, проведеної Головою Верховної Ради України Олександром Морозом.

Іван Чиж запропонував, щоб усім пенсіонерам, у яких свого часу держава «позичила» їхні вклади, було повернуто їх з метою, аби вони розплачувалися ними за спожитий газ, електроенергію та інші комунальні платежі. Адже ці люди справді опинилися в безнадійних боржниках перед державою саме за комунальні послуги. А держава, ніде правди діти, є справді безнадійним боржником перед громадянами на довгі роки. Отож, взаємозалік полегшив би становище і держави, і громадян похилого віку. І, врешті, їхніх спадкоємців, бо борги за комунальні послуги все одно перейдуть у спадок дітям і онукам разом із житлом... Отже, є ідея. Вона варта уваги, обговорення і ухвалення вигідного для всіх сторін рішення. Як бачимо, законодавці збагачують ідеями виконавчу владу.

На нараді підкреслювалося: слід запобігти повторенню помилок в опрацюванні бюджету-97. Бо формувався він, як відомо, протягом півріччя нинішнього року. І, врешті головний фінансовий документ держави було ухвалено майже таким, яким подавав його уряд. Проект бюджету-98, котрий парламент розглянув минулого тижня, справді не задовольняє жодну галузь і соціальну сферу в цілому, не має джерел фінансування місцевого самоврядування. З цих та інших вимог документ, поданий Кабміном у парламент, не відповідає Конституції України. Та ці вимоги треба врахувати, не чекаючи нового податкового законодавства.

Керівники парламентських комітетів, груп і фракцій визначилися з орієнтовним порядком денним на наступний тиждень.

Увага, «гаряча» лінія!

23 жовтня, у четвер, гостем нашої редакції і вашим співрозмовником, шановні читачі, буде Голова Верховної Ради України Олександр Олександрович Мороз.

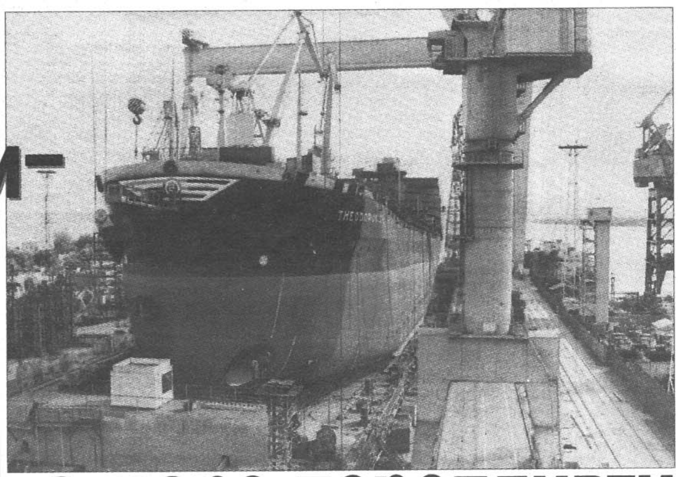
«Гарячий» телефон 225-40-25

цього дня до ваших послуг з 19.00 до 20.30. Телефонуйте і ви матимете змогу почути відповіді на запитання, що вас хвилюють, безпосередньо від глави парламенту.

Усі запитання і відповіді буде опубліковано в газеті. У вас також є час надіслати запитання письмово на адресу редакції.

На конвертах робіть позначку — «гаряча» лінія.

Вік прожити — не море перепливти

Не так про славне минуле, як про нинішні проблеми навіть у святкові дні вели мову кораблі підприємства «Чорноморський суднобудівний завод», які відзначили свій віковий ювілей. Понад тисячу есмінців і крейсерів, підводних човнів і траулерів, танкерів і суховантажних суден різного призначення спорудили за століття на найбільшій в Європі верфі. Сьогодні підприємство переживає не кращі часи. Та вихід із кризи, схоже, намітився. Під час поїздки до Миколаєва Прем'єр-міністр України Валерій Пустовойтенко повідомив, що уряд знайшов шляхи фінансової підтримки галузі суднобудування. Зокрема, Чорноморському суднобудівному заводу виділено 22 мільйони гривень, заводу «Океан» — 8 мільйонів.

(Закінчення на 9-й стор.).

Президенти закликали...

До повсюдного скасування смертної кари, викорінення спроб нелюдського, що принижує гідність, поводження чи покарання, активізувати боротьбу з расизмом, ксенофобією та антисемітизмом, нетерпимістю, до встановлення рівності між чоловіками та жінками, нарощування співробітництва в галузі захисту національних меншин. Такий документ прийняли президенти країн—членів Ради Європи на зустрічі, що завершилася в Страсбурзі.

Красива перемога, чесна гра

14

До уваги передплатників!

З 10 жовтня відділеннями зв'язку розпочато передплату на 1998 рік періодичних видань України, Росії, країн СНД та далекого зарубіжжя.

Нагадуємо передплатну вартість наших видань: «Голос України» українською мовою (інд. 60955) і «Голос Украины» російською мовою (інд. 60997) — річна — 24 гривні, на 6 місяців — 12 гривень, 3 місяці — 6 гривень, місяць — 2 гривні.

Пільгова передплата для ветеранів Великої Вітчизняної війни і праці, осіб, що мають статус ліквідатора аварії на ЧАЕС: «Голосу України» (інд. 40224) і «Голоса Украины» (інд. 40223) на рік — 18 гривень, 6 місяців — 9 гривень, 3 місяці — 4,50 гривні, 1 місяць — 1,50 гривні.

Річна передплатна вартість тижневика «Голос України —Тиждень» (інд. 40342) — 48 гривень. На 6 місяців —24 гривні, 3 місяці — 12 гривень, 1 місяць — 4 гривні.

Увага, новинка! Бажаючі можуть передплатити комплект видань: «Газета «Голос України» — газета «Голос України — Тиждень» (інд. 35051) та «Газета «Голос Украины» — газета «Голос України — Тиждень» (інд. 35052). Передплатна вартість одного комплекту на рік — 60 гривень, на 1 місяць — 5 гривень, 3 місяці —15 гривень, 6 місяців — 30 гривень.

P.S.

- **З нагоди свята Покрови на столичному майдані Незалежності пройде театралізоване культурно-мистецьке дійство.**
- **Тиждень Франції відкрився у Києві.**
- **У Будинку кіно відбудеться нагородження кращого українського фільму 1996—1997 років.**
- **Унаслідок сильного вітру без електроенергії опинилися п'ять населених пунктів Закарпатської області.**

Вибори

Щоб навчитися плавати, треба ввійти у воду

ПОДІЇ, що розгортаються довкола нового закону про вибори, починають нагадувати детективний роман. Президент зопалу пообіцяв, що підпише «будь-який закон, який прийме Верховна Рада». Парламент закон прийняв, проте Леонід Кучма зволікає з його підписанням. Триває пошук «бліх», які б змогли закамуфлювати справжні причини чергового вето на закон. Заради цього запущено потужну пропагандистську машину, яка повинна, так би мовити, виправдати вчинок Президента.

А що думають про новий виборчий закон у партіях? Ось точки зору лідерів деяких політичних об'єднань.

Іван ЧИЖ, керівник фракції Соціалістичної й Селянської партій Верховної Ради:

— Вибори народних депутатів повинні пройти на змішаній основі. Проте останні події довкола нового закону про вибори свідчать, що в адміністрації Президента побоюються їх результатів. Адже у парламенті може сформуватися потужне опозиційне крило.

В'ячеслав ЧОРНОВІЛ, голова Народного Руху:

— Рух завжди стояв за те, щоб вибори проходили або на пропорційній основі, або на змішаній. Тоді і з'явиться політична сила, яка візьме на себе відповідальність за стан справ у державі.

Павло ЛАЗАРЕНКО, голова Всеукраїнського об'єднання «Громада»:

— Новий закон про вибори дозволяє покласти край бездідповідальності, коли уряд існує сам по собі, Верховна Рада сама по собі, а народ також залишається осторонь, вирішуючи свої проблеми.

Богдан ЯРОШИНСЬКИЙ, голова Української Республіканської партії:

— Мишача метушня довкола нового закону про вибори засвідчила страх правлячого клану за своє перебування при владі. Республіканці готові до виборів, готові сформувати уряд. Однак на заваді стоять ті, хто хоче безкарно розкрадати державне майно. Це —одна з причин, чому новий закон про вибори їм як кістка в горлі.

Сергій СОБОЛЄВ, член правління партії «Реформи і порядок»:

— Я був одним із тих депутатів, хто виступав проти нового закону. Проте наша партія готова йти на вибори і перемагати на них, в тому числі на змішаній основі.

А юристи проти...

ДІНАУ-Укрінформ розповсюдило звернення до Леоніда Кучми, підписане народними депутатами України головою Спілки юристів Валерієм Євдокимовим та президентом Спілки адвокатів Віктором Медведчуком. У ньому стверджується, що закон «Про вибори народних депутатів» не відповідає Конституції і суперечить ряду міжнародних конвенцій, ратифікованих Україною. Депутати переконані, що закон прийнято з процедурними порушеннями. Валерій Євдокимов і Віктор Медведчук пропонують Президентові накласти вето на цей документ і повернути його у Верховну Раду на повторний розгляд.

Столиця

Самоврядування паралізовано, рада не працює

Розташований на перехресті потужних фінансових потоків, що нуртують в нашій державі, маючи високооцінну власність (земля міста, архітектурні споруди тощо), Київ став предметом жорстокої боротьби між владними структурами та політичними силами. Дійшло до того, що в питанні визначення статусу столичного міста збіглися точки зору навіть непримиренних противників.

В дискусіях і пошуках сформувалися три основні моделі організації виконавчої влади та місцевого самоврядування в Києві: 1) міська рада, її виконком, райради та їхні виконкоми. Держадміністрація міста виконує контрольно-наглядові функції. Міський голова обирається загальним голосуванням; 2) міська рада (голова обирається радою), районна рада (голова теж обирається радою), місцеве самоврядування функціонує в мікрорайоні, голова міської держадміністрації призначається Президентом; 3) діє і міська рада, й держадміністрація, голова ради одночасно очолює й адміністрацію, в районах міста діють ради і їхні виконкоми.

Яку модель буде визнано прийнятною — на це питання дасть відповідь лише закон про столицю України. Дискусії тривають.

З особливою гостротою спалахнули вони на науково-практичній конференції «Правові особливості здійснення місцевого самоврядування у столиці України — місті Києві». Ось як оцінює її роботу заступник голови Верховної Ради України Віктор Мусіяка:

— Вважаю, що ця конференція мала б відповісти на питання «Як бачать представники і київської влади, й громадськості статус столиці?» Адже Київ — і столиця й разом з тим місто, де живуть сьогодні три мільйони громадян України. Вже в цьому його особливість. Отже, здійснювати державну владу у Києві непросто. Тут схрещується багато інтересів.

Це відчувалось і у виступах учасників.

Ми домовилися, що в Комітет з питань державного будівництва, діяльності рад і самоврядування передадуть стенограму і всі цікаві судження будуть враховані законодавцями.

Щодо боротьби навколо резолюції конференції, то все це обумовлено нездоровою ситуацією, що склалася навколо Київради.

Депутати Верховної Ради розглянуть рішення конференції, але робитимуть свої висновки. Саму конференцію можна розглядати як вияв поглядів киян, адже в залі були присутні переважна більшість депутатів Київради.

Щодо пропозицій провести в Києві референдум, то я, наприклад, ставлюся до цього скептично. Рідко такі заходи мають позитивний результат. До того ж, статус столиці повинні визначати не лише кияни, а й громадяни всієї держави. Жителі Києва повинні реалізовувати свої права через систему самоврядування.

На жаль, ситуацію, що склалася в Києві (маю на увазі стосунки державної міської державної адміністрації й Київради), вирішать лише наступні вибори. Когось таке становище влаштовує, але воно ніяк не може задовольняти киян, адже програють у цім протистоянні перш за все вони.

Самоврядування паралізовано, рада не працює, всі проблеми розв'язує адміністрація. А вона може виходити не тільки з інтересів міста. Я не можу нічого конкретно твердити, але можливість така є, щоб поставити на перший план інтереси більш високі з чиєїсь точки зору, ніж інтереси киян.

Тому до виборів добре було б прийняти закони про статус столиці, про місцеві вибори та інші.

Проблема Києва обговорювалася в Раді Європи. До речі, остання закликала українську владу забезпечити умови для нормального функціонування саме системи місцевого самоврядування як вияву демократичності міського управління.

Віталій АБЛІЦОВ.

«Нова сила» — проти «батьків трастів»

Коментар

Наприкінці минулого тижня народний депутат України від Харкова Володимир Алексєєв поширив у парламенті звернення до всіх профспілок і профоб'єднань нашої держави. Автором його виступила координаційна рада профоб'єднання «Нова сила», яке в Харкові створили понад тисяча людей, обдурених акціонерним товариством під символічною назвою «Швидкі гроші». Іншими словами, довірче товариство чи траст.

Люди об'єдналися «в пошуках справедливості і захисту своїх соціальних прав» і закликали «профспілки і профоб'єднання України через депутатів усіх рівнів, через партійні структури, громадські організації виступити єдиним фронтом на підтримку ініціативи про притягнення до відповідальності двох перших президентів України конкретно за прийняття «Декрету про довірчі товариства», який пустив по світу мільйони людей і сприяв розквіту корупції в Україні».

Справа в тому, що «Нова сила» нагадала всім: згаданий декрет № 23-93 17 березня 1993 року підписав прем'єр-міністр, а нині Президент Леонід Кучма. А тоді Президентом був Леонід Кравчук. Посилання на цей декрет є в кожному договорі вкладника з будь-яким трастом, а отже, вкладники й сприймали документ як «гарант зобов'язань держави перед нами». А що держава «стримано поставилася до такого підходу громадян, то «Нова сила» переконана, що «декрет, як стало зрозуміло сьогодні, сприяв махровому розквіту корупції в Україні, бо дав можливість пірамідам, які обібрали людей, щедро поділитися уловом з усіма покликаними їх контролювати структурами».

Сьогодні, на думку «Нової сили», корупція в Україні відлякує навіть західних «благодійників» і «стратегічних партнерів», а тому й боротися з нею треба за прикладом Південної Кореї. Там, як відомо, два президенти вісімдесятих років Ро Де У та Чон Ду Хван не тільки створили «південнокорейське диво», а й забруднилися корупцією. І до кінця життя опинилися на нарах.

«Нова сила» застерігає: «Боже, борони стверджувати сьогодні без прискіпливих слідчих підтверджень про корумпованість перших двох президентів незалежної України». Але нагадує крилатий афоризм: «Можна бути об'єктивно чесним, але, сприяючи нечесним вчинкам, не можна себе вважати чесною людиною».

Влада, як відомо, пообіцяла розібратися з трастами, допомогти повернути гроші і цим збила соціальне напруження тисяч і тисяч обманутих вкладників як у Києві, так і в багатьох великих містах. Проте зроблено мало, і бездіяльність сьогодні, схоже, повертається політичним бумерангом. «Нова сила» і не приховує, що нагадати вкладникам про особисту відповідальність державних мужів їх змусили парламентські і президентські вибори, що наближаються.

Очевидно й те, проти кого особисто спрямовані спроби знову підняти на протести тисячі вкладників. Ця ідея, вибачте за тавтологію, ідеально лягає в загальний перелік антипрезидентських гасел, узятих на озброєння політично строкатою опозицією. Безнадійно обманутим людям дуже легко втовкмачити будь-які думки і погляди, аби їм тільки показали й назвали винних у їхніх бідах.

Проте, з іншого боку, навряд чи нагадування про обман трастів і держави сьогодні можна назвати суто політичною спекуляцією. І насамперед тому, що влада практично нічо не зробила, аби покарати шахраїв, повернути вклади чи, принаймні, так поліпшити життя громадян, щоб вони «забули» про обман. На жаль, заява «Нової сили» — це не ложка дьогтю.

І ще одне. Звичайно, влада може зробити з «Новою силою» те, що зробила з екс-депутатом і екс-кандидатом у президенти Леопольдом Табурянським, відправивши його у в'язницю за спроби очолити рух обманутих вкладників у Дніпропетровську. Але навряд чи влада вдасться до таких кроків, бо, можливо, саме цього і чекають організатори «Нової сили». Несправедливі репресії — це не те тло, на якому йдуть на демократичні вибори. Хоча в нас, як бачимо, всяке буває...

Володимир СКАЧКО.

Механізм запрацював

У штаб-квартирі НАТО відбулося перше засідання Комісії Україна—НАТО на рівні послів. Глава місії Борис Тарасюк у вступному слові наголосив, що ця подія розпочинає функціонування одного з головних механізмів співробітництва України та НАТО, і висловив упевненість: результатом ефективної роботи комісії стане зміцнення багатогранної співпраці нашої країни та альянсу.

Члени комісії підтвердили готовність НАТО спільно відпрацювати план на 1998 рік. Було також висловлено переконання в тому, що заходи, закладені в робочому плані на 1997 рік, буде виконано до засідання на рівні міністрів закордонних справ, яке відбудеться 17 грудня в Брюсселі. Члени комісії також висловилися за якнайскоріше відкриття військового представництва у складі Місії України при НАТО, підписання Меморандуму про взаєморозуміння України та НАТО у галузі при надзвичайних ситуаціях цивільного характеру та готовності до катастроф.

Ніна Матвієнко: душа і пісня

Вона співає, і здається, що звучать одразу всі українські пісні. Ніна Матвієнко — не просто співачка, не одна із зірок. Вона — не банальне естрадне явище, яке миготить у гурті інших, то тьмяніючи, то виблискуючи після чергового шлягеру.

Голос Матвієнко — то душа нашого народу, і тому місце Ніни Митрофанівни належить тільки їй, і на нього ніхто не може претендувати.

Видатній співачці, прекрасній дружині і матері виповнилося (інші періодичні видання сказали скільки) років. Наша газета вітає Ніну Матвієнко щиро й шанобливо і бажає здійснення всіх планів.

Хроніка законотворення

ПЕНСІЇ, ЗЛОЧИННІСТЬ, БЮДЖЕТ

Пленарний тиждень 7 — 10 жовтня розпочався розглядом у Верховній Раді питання «День уряду».

Інформацію Кабінету міністрів про стан справ у легкій промисловості України та заходи щодо виведення галузі з кризи доповів міністр промислової політики Василь Гуреєв, а співдоповідь зробив голова підкомітету з питань економічної політики та управління народним господарством Георгій Мозер. Сесія ухвалила постанову, проект якої подав Комітет з питань економічної політики та управління народним господарством, що нею економічну політику уряду у сфері виробництва та торгівлі товарами легкої промисловості визнано незадовільною. У листопаді 1997 року передбачено заслухати звіт Кабінету міністрів про хід виконання Державної програми розвитку легкої промисловості на період до 2000 року.

Цього дня народні депутати розглянули проект закону про Регламент Верховної Ради України (нова редакція), розділи та основні положення якого, аргументи «за» і «проти» виклали голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів Петро Шейко та народний депутат Владислав Носов. Вони відповіли й на численні запитання. Доопрацьований відповідно до зауважень документ буде проголосовано наступного пленарного тижня.

Заступник голови Комітету з питань законності і правопорядку Віктор Кочерга доповів підготовлений до другого читання проект закону про внесення доповнень до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України у зв'язку з посиленням боротьби з порушеннями бюджетного законодавства. Закон прийнято.

Закон «Про оренду землі» з пропозиціями Президента України, які поліпшили ряд статей цього правового документа, врегульовують відносини між орендарями та правовласниками на землю, доповіли голова Держкомітету по земельних ресурсах України Леонід Новаковський та секретар Комітету з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села Валентина Семенюк. Закон прийнято в цілому.

Прийнято в цілому і Закон України про професійних творчих працівників та творчі спілки.

Прийнято постанову Верховної Ради України про голів деяких комітетів Верховної Ради, які працюють на відповідальних посадах у виконавчих структурах.

***

Перед Верховною Радою склав присягу обраний суддею Конституційного суду України Микола Іванович Корнієнко.

Сесія розпочала розгляд зауважень Президента України до Закону «Про внесення змін до статей 19 та 64 Закону України «Про пенсійне забезпечення» (стосовно мінімального розміру пенсії). Суть пропозицій Президента в тому, що за умови кризового стану економіки мінімальну пенсію не можна вивести на рівень межі малозабезпеченості, величина вартості якої з 1 січня 1997 року становить 70,9 гривні. Під час тривалої дискусії народні депутати переконливо довели неправомірність блокування прийнятого закону, який є важливим кроком до правової реалізації вимог Конституції України. В поіменному режимі за подолання вето Президента проголосували 316 народних депутатів.

Майже п'ять годин пленарного часу у відкритому режимі з повною трансляцією по радіо Верховна Рада розглядала надзвичайно гостре питання «Про стан боротьби із злочинністю та забезпечення законності в державі». Доповідь з цього питання зробив голова Координаційного комітету по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю при Президенті України, директор Національного бюро розслідувань Василь Дурдинець, а також звітували керівники правоохоронних відомств.

Із співдоповідями виступили голови комітетів з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Григорій Омельченко та з питань законності і правопорядку Олександр Жир. Доповідачі відповіли на численні запитання парламентаріїв. Поданий народними депутатами України - членами комітетів з питань законності і правопорядку та боротьби з організованою злочинністю і корупцією проект постанови Верховної Ради прийнято за основу. Вирішено доручити профільним комітетам доопрацювати документ відповідно до підсумків обговорення і найближчим часом подати його на затвердження сесійного залу.

***

9 жовтня перед початком пленарного засідання відбулося голосування про дання згоди на призначення Генеральним прокурором України Литвака Олега Михайловича. Як повідомив голова лічильної комісії Михайло Сирота, за підтримку претендента проголосували лише 212 народних депутатів.

А на порядку денному сесії знову — пакет законопроектів соціально-економічного спрямування. Насамперед, питання про розміри вартісної величини межі малозабезпеченості, мінімальної заробітної плати та мінімальної пенсії за віком на 1998 рік. Верховна Рада визнала неприйнятним проект постанови, запропонований Кабінетом міністрів, яким передбачалося встановити з 1 січня 1998 року мінімальну заробітну плату в розмірі 35 гривень на місяць. Кабінету міністрів доручено підготувати новий проект постанови, який сповна врахував би підсумки обговорення. Зі звітом про виконання державного бюджету за 1996 рік виступив міністр фінансів України Ігор Мітюков, а співдоповідь зробив заступник голови Комітету з питань бюджету Володимир Пустовойтовський. Голова Рахункової палати Валентин Симоненко поінформував про хід виконання державного бюджету України за 1997 рік. Він розкрив згубну систему поглядів на бюджет з боку виконавчих структур, уряду, який не звик до дисципліни, чіткого і ретельного виконання статей бюджету.

Прийнято постанову Верховної Ради щодо звіту про виконання бюджету за 1996 р., внесену групою народних депутатів Комітету з питань бюджету, в якій відзначено наявність грубих порушень закону про державний бюджет. Сесія дала доручення Генеральній прокуратурі перевірити законність видатків державного бюджету, а також факти порушення податкового законодавства, безпідставного надання пільг щодо сплати податків комерційним структурам, їх кредитування за рахунок бюджету.

Сесія заслухала проект закону про державний бюджет України на 1998 рік, про який доповів міністр фінансів Ігор Мітюков.

Перед початком пленарного засідання 10 жовтня Голова Верховної Ради Олександр Мороз прийняв делегацію парламенту Бразилії. Потім депутати продовжили розпочате напередодні обговорення проекту державного бюджету на 1998 рік.

Дискусія з цього важливого питання тривала майже протягом усього пленарного дня. Практично всі промовці висловили своє розчарування законопроектом, і жоден не сказав, що в такому вигляді цей проект бюджету може бути підтримано. Ні прибуткова, ні видаткова його частини не відповідають вимогам дня. До речі, саме на цьому наголосив Голова Верховної Ради Олександр Мороз, підбиваючи підсумок дискусії. 229 народних депутатів проголосували за те, щоб законопроект відправити на доопрацювання. Протягом тижня проект бюджету-98 має бути доопрацьований і поданий до Верховної Ради.

Верховна Рада України прийняла постанову про створення тимчасової слідчої комісії з перевірки обставин створення, діяльності та банкрутства українсько-американського спільного підприємства «Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод». Про результати перевірки комісія має доповісти Верховній Раді до 30 листопада 1997 року.

Наступні пленарні засідання розпочнуться 14 жовтня.

Прес-служба Верховної Ради України.

13 жовтня 1997 р.

Іван ЄМЕЦЬ: «Це деградація виборчої технології»

Вибори

ВЕРХОВНА Рада ухвалила новий виборчий закон, але вже тепер зрозуміло, що його необхідно доопрацьовувати саме з точки зору вдосконалення виборчої технології. Ухвалений за спеціальною (ad hoc) процедурою одноразового відхилення від Регламенту, обумовленою в ньому, закон містить статті, виконати які без порушень неможливо. Про це — інтерв'ю нашого кореспондента з головою Центрвиборчкому Іваном Ємцем, взяте 2 жовтня ц. р.

— Іване Григоровичу, закон прийнято, але чи враховано в ньому ті ваші зауваження, що висловлювалися ще влітку? Адже тоді казали, що закон може бути визнаний неконституційним.

— На жаль, тимчасова спеціальна комісія з доопрацювання виборчого закону не поставилася уважно до пропозицій ЦВК. І як результат — відбулася деградація технології виборчого процесу. Не враховано не тільки наші зауваження, а й досвід попередніх виборів — і народних депутатів України, і Президента.

Найперша з проблем — утворення виборчих округів. І за законом, якщо він не буде змінений, на старті виборчої кампанії може статися непоправне, коли самі вибори будуть зірвані.

Нині замість 450 округів маємо 225 одномандатних виборчих округів. У регіонах, де була парна кількість округів — скажімо, 10, — тепер їх буде 5. Але в 16 областях кількість округів непарна, і виникає проблема з їх утворення. Крім того, враховуючи кількість населення, виходить, що у восьми областях треба буде забрати по одному округу і стільком же областям додати. Вже зараз ясно, що в Автономній Республіці Крим, Вінницькій, Волинській, Донецькій, Житомирській, Київській, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Сумській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській областях та місті Києві неможливо буде утворити округи без порушення вимоги закону. Адже згідно з виборчим законом категорично встановлено: кількість виборців в окрузі не повинна перевищувати або бути меншою, ніж на п'ять відсотків, середньої кількості виборців. А виходитиме так, що в ряді округів буде виборців більше або менше встановленої норми. І це вже вказуватиме на нерівність умов виборів. А це зачіпає інтереси майже 64 відсотків виборців України.

— А скільки ж у середньому на округ має припадати виборців за вашими підрахунками?

— Відповідно до відомостей, що надійшли від Держкомстату, можна визначити, що на кожен округ має припадати 171 тисяча 58 виборців. І може статися так, що буде запропоновано більше округів, ніж це передбачено законом. Адже ради за поданням голів обласних рад і голів міських рад у Києві та Севастополі приймають відповідні рішення на сесіях. Скасувати їх можна буде лише в судовому порядку. Усе це відбиватиметься на виборчому процесі. Вже сьогодні можна прогнозувати, що у 36 округах семи регіонів відхилення по кожному з них становитиме від 9505 до 16324 виборців при нормі 8553 виборці. Скажімо, йде стадія утворення округів, далі —окружних комісій, усе це відбувається у стислі строки. А паралельно справу про утворення округу слухатимуть у суді. Що робити з цим округом? Проводити там передвиборні приготування чи чекати, доки відбудеться суд? А час ітиме...

— Невже ви думаєте, що обласні ради підуть на порушення закону?

— А як же тоді їм діяти? Наприклад, у Волинській області, виходячи з кількості виборців і середньої норми на кожен округ, треба утворити чотири з половиною округи, у Севастополі — 1,82 округа. І так у 16 областях, це є непарна кількість округів. То де гарантія, що волиняни і севастопольці не утворять по два округи? А інакше — куди їм подіти виборців?

— Яка ж ваша пропозиція?

— Прийняти закон про виборчі округи, це по-перше. А по-друге, записати в закон, що норма відхилення у десять відсотків встановлюється «як правило». Ці два слова пом'якшать ситуацію з утворенням округів.

— А чи не припускаєте ви похибок самих розрахункових даних стосовно кількості виборців, одержаних у Держкомстаті, і майбутніх списків виборців, що складатимуться за даними Державного реєстру, який передбачено законом? Де гарантія, що кількість виборців, розрахункова і держреєстру, збігатиметься?

— Гарантій нема. Нема досі і держреєстру. Цей документ доручено підготувати Міністерству внутрішніх справ до 1 грудня. Малоймовірно, щоб ця робота була виконана саме до зазначеної дати. Керівники МВС переконані, що для укладення такого документа треба провести перепис населення. Та, зрозуміло, це нереально. А за даними паспортизації це теж зробити непросто. Бо паспорти видаються з 16 років, а виборцеві має бути 18. Крім того, слід врахувати тих, кому на 29 березня 1998 року виповниться 18. Урахувати тих, хто помер, хто визнаний судом недієздатним, хто виїхав на постійне місце проживання за кордон тощо. І справді, ніхто не застрахований від того, що розрахункова кількість виборців, якою ми користуємося зараз, щоб визначити середню кількість виборців в утворюваних округах, і дані держреєстру відрізнятимуться.

— І це може стати причиною визнання виборів нелегітимними. А ті, хто зазнає фіаско, використовуватимуть кожен такий огріх.

— До того ж, і ображених буде багато. Не тільки через проблематичність утворення округів. Висуванці по одномандатних округах, якщо вони не будуть партійні, навряд чи зможуть навіть зареєструватися кандидатами в депутати.

— Але чому? Крім збирання півтори тисячі підписів, для них немає ніяких інших труднощів, щоб стати кандидатом.

— Справа в тому, що кандидатам від партій, котрі балотуються за списками, надано право висуватися ще й в одномандатних округах. Отже, уявіть собі, що всі, скажімо, 10 партій, котрі висунули і зареєстрували списки кандидатів, висувають своїх же представників у мажоритарному окрузі. А окружні виборчі комісії, за законом, складаються суто з представників партій. То чи зможе безпартійний претендент без перешкод зареєструватися кандидатом? Йому буде висунуто партійною виборчою комісією безліч претензій, він втратить час і вже не зможе вчасно довести свою правоту, а значить, і не зможе зареєструватись. Бо суто партійні окружні комісії захищатимуть лише партійні інтереси. А це, зрозуміло, також не відповідає вимогам про рівні можливості на виборах.

— Отже, певною мірою можна твердити, що й вибори будуть суто партійними?

— У принципі — так. Особливо коли врахувати, що встановлення результатів виборів по багатомандатному загальнодержавному виборчому округу не передбачає встановлення кількості виборців, котрі не підтримують жодну партію. Це, виходить, законодавця зовсім не цікавить. Він елементарно нехтує волевиявленням громадян. Скажімо, може статися так, що якусь політичну партію справді підтримало більше чотирьох відсотків виборців, але жодну партію не підтримують 20 відсотків, приміром. Та про це ніхто не дізнається. Для чого так робити? Адже є вимога самого закону, що вибори мають бути прозорі, відкриті. Наявна у виборчому законі суперечність між вимогою і механізмом виборів — це відверта неповага громадян, їхніх прав.

Крім того, дуже велику помилку роблять ті, хто переконує: скільки виборців не прийде, вибори відбудуться. А дехто навіть розраховує на те, що виборці не підуть голосувати. Як аргумент наводять практику інших країн, де, мовляв, вважається, що той, хто не прийшов на вибори, підтримує позицію того, хто взяв у них участь. Декларують, що участь у виборах це право, а не обов'язок. Але не враховують, що за рубежем громадяни ставляться до свого права дуже відповідально. І навіть там, де участь у виборах не є обов'язком, явка на дільниці завжди висока.

Та справа не тільки в цьому, хоча для кандидатів у мажоритарних округах для того, щоб бути обраним, достатньо одержати відносну більшість голосів виборців. Для партій явка виборців — головне. Уявіть, балотуються 10 партій. Скільки повинно бути виборців, щоб кожна з них одержала принаймні чотири відсотки голосів? Не менше 40 відсотків виборців. Тож за активність виборців треба агітувати. Лише тоді партії можуть розраховувати на одержання мандатів.

— Інакше взагалі у парламент пройдуть лише дві, а то й одна партія, електорат якої найактивніший традиційно. А то й узагалі партійні мандати можуть залишитися вільними. Отже, може бути перекреслено досягнення мети, яку ставили перед собою розробники, — обрати парламент в один день...

— Тоді якраз говорили і про економію коштів на вибори. Але деякі норми, закладені у виборчому законі, навпаки, спрямовані на витрачання ще більших коштів, ніж на минулих виборах. Скажімо, записано, що повноваження дільничної виборчої комісії закінчуються через 10 днів після набуття обраними депутатами повноважень.

Значить, із бюджету треба буде виділити гроші на виплату більш як півмісячної зарплати дільничним виборчим комісіям і тим, хто працював на виборах, звільнившись з основного місця роботи. А у нас працюватиме 34 тисячі дільничних комісій. Тож, зрозуміло, гроші на їх утримання потрібні великі. Проте ефективність їхньої праці також піддаватиметься сумніву. Бо, приміром, записано в законі, що засідання виборчої комісії є правомочним, коли в ньому бере участь не менше половини її складу. А рішення приймається відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, присутніх на засіданні. Уявіть, є 15 членів комісії, присутні вісім. Рішення може бути прийняте п'ятьма голосами... І все буде законно.

— Який ваш прогноз, Іване Григоровичу, стосовно майбутнього складу парламенту і чи справді він зможе сформувати відповідальний уряд?

— Ваше останнє запитання — типова помилка, або інерція, за якою будується черговий міф...

— ?!

— Так-так. За чинною Конституцією парламент лише погоджує кандидатуру Прем'єр-міністра, яку пропонує Президент. Уряд також формує Президент. Він фактично одноосібно призначає керівників центральних органів виконавчої влади, голів держадміністрацій. То про яке формування уряду і яку його відповідальність перед «структурованим» парламентом можна говорити? А щодо прогнозу, то, за новим законом, важко передбачити, чи буде сформовано легітимний парламент узагалі.

Інтерв'ю вела Світлана ПИСАРЕНКО.

«ЧОРНІ ДІРИ»

або Чому не вистачає коштів для виплати зарплат та пенсій

Як ВІДОМО, 9 жовтня Верховна Рада заслухала звіт Кабінету міністрів про виконання Державного бюджету за 1996 рік та інформацію Рахункової палати ВР про використання бюджету за першу половину поточного року.

Доповіді, з якими виступили заступник голови Комітету Верховної Ради з питань бюджету Володимир Пустовойтовський та голова Рахункової палати Валентин Симоненко, істотно відрізнялися від цифр і висновків, що містилися в доповіді міністра фінансів Ігоря Мітюкова. Саме тому сесія Верховної Ради ухвалила рішення ознайомити з аналізом і висновками Комітету з питань бюджету, а також Рахункової палати широкий загал і оприлюднити їх на сторінках «Голосу України».

Отож сьогодні ми друкуємо доповіді Володимира Пустовойтовського та Валентина Симоненка.

Виступ заступника голови Комітету з питань бюджету Володимира Пустовойтовського

З великим запізненням ми отримали звіт уряду про виконання державного бюджету на 1996 рік. Відповідно до ст. 40 Закону «Про бюджетну систему України» Верховна Рада мала отримати звіт до 1 травня. 4 травня ц. р. Комітет з питань бюджету надіслав листа до Міністерства фінансів з проханням представити звіт Верховній Раді, проте не отримав відповіді. 27 травня ми надіслали листа вже на ім'я Прем'єр-міністра і, нарешті, отримали цей документ.

Тепер, після аналізу звіту про виконання Закону «Про Державний бюджет України на 1996 рік» експертними відділами Верховної Ради, Рахунковою палатою, який ви маєте на руках, ясно: виконання державного бюджету відповідає тому рівню управління економікою, що його забезпечував уряд протягом усього 1996 року.

У звітах за 1994, 1995 і 1996 роки ми зазначаємо, що виконання бюджету здійснювалося на тлі подальшого зниження внутрішнього валового продукту, промислового і сільськогосподарського виробництва, життєвого рівня народу України. Очевидно, що здійснюваний курс реформ поліпшень в економіці не дає. Маємо це усвідомити і внести корективи, щоб змінити обстановку в кращий бік.

Утретє ми фіксуємо значні відхилення між планованими і фактичними макроекономічними показниками. Час уже навчитися прогнозувати! Дедалі зростають неплатежі, що завдає величезної шкоди всій економіці країни, але «віз» неплатежів не зупиняється...

Ми радіємо стабілізації обмінного курсу національної валюти, пишаємося проведеною грошовою реформою, наприкінці кожного року затверджуємо кредитно-грошову політику, що її розробляє Національний банк України на майже минулий рік, а неплатежі зростають, бартер охоплює дедалі нові позиції, у ролі грошей дедалі частіше виступає зерно, олія, цукор. Справа дійшла вже й до картоплі. А картоплею з бюджетом розраховуватися складно. Через це до бюджету також не надходять вчасно гроші. Ми маємо заборгованість у зарплаті, пенсіях, субсидіях, компенсаціях... Від цієї заборгованості потерпають не банкіри, не уряд, а рядові трудівники, пенсіонери, студенти, малозабезпечені, багатодітні сім'ї, сироти та інші. Борги у заробітній платі у виробничій сфері наблизилися 1996 року до 2,8 млрд. гривень. У результаті такого виконання бюджету 1996 року тільки по 7 позиціях із 26 доходну частину виконано.

Аналіз показав, що обидві частини бюджету, як доходну, так і витратну, не виконано. Відповідно до Закону «Про Державний бюджет на 1996 рік» передбачалося, що в цьому разі витрати мають регулюватися пропорційно доходам.

На жаль, цього не сталося. Можна було б десь і з цим погодитися, бо за простого пропорційного скорочення витрат в окремих сферах не вистачало б грошей навіть на зарплату. Отож Мінфін не без підстав наполягає на тому, що має бути пропорційність до фонду зарплати. Але й цей постулат не дотримується. Я вважаю, що після доповіді міністра фінансів повторювати цифровий матеріал нема сенсу. Обмежуся деякими висновками.

Отже, доходи бюджету не забезпечуються через неефективність курсу економічного реформування і помилки в прогнозуванні. Витрати не регулюються відповідно до закону через законодавчий нігілізм.

Тоді постає запитання: хто відповідає за таке безцеремонне невиконання Закону «Про Державний бюджет України» і чому гарант Конституції України — уряд, правоохоронні органи країни — не вживають потрібних заходів? На це запитання ми маємо врешті-решт отримати відповідь.

Не можна не звернути уваги ще на один морально-етичний бік виконання бюджету. Доходну його частину виконано на 82,1%, витратну — на 82,8%. Ми затверджували економічну програму Президента України «Курсом радикальних економічних реформ», а також програми урядів. Парламент погодився з тим, що завдяки економічним реформам буде зупинено спад виробництва, підтримано власного виробника, вживатимуться рішучі заходи щодо збереження соціальної захищеності населення. Так, принаймні, було записано й сказано. Виконання бюджету — це реальне, практичне втілення продекларованих ідей. Про що воно свідчить?

Соціальний захист населення забезпечено на 60,3%, тобто на 21,8% менше, ніж загальне виконання бюджету. Для підтримання власного виробника, розвитку внутрішніх продуктивних сил, як відомо, потрібно (крім різних зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних заходів) вкладати гроші в економіку, що й було передбачено законом. Проте й тут немає підтвердження проголошеним намірам.

Так, фінансування науки забезпечено на 68%, капітальні вкладення в економіку — на 58,5%, фінансування народного господарства — на 71,9%. Як бачимо, все значно нижче за середній рівень виконання доходної частини. Чому ж віддано пріоритети на ділі?

Ось кілька прикладів: утримання всіх гілок влади — виконання в держбюджеті становило 88,9% (на 6,8% вище за рівень всіх доходів), у тому числі на законодавчу владу — 64,5 (нижче на 17,6%), виконавчу — 97,7 (вище на 25,6%), судову — 78,6% (нижче на 3,5%).

У консолідованому бюджеті ще краще. Виконання фінансування виконано: на всі гілки влади — 121,3%, законодавчу —72, виконавчу — 133,5, судову владу — 78,6, національну оборону — 88,9, правоохоронну діяльність — 82,8%.

Та й ця інформація має досить загальний характер, хоча свідчить про те, що державні органи влади вочевидь перевищують витрати на своє утримання і захист існуючого порядку речей на шкоду всьому іншому. І роблять це доволі відкрито.

Водночас не все гаразд з витратами на соціальний захист населення. Пенсію військовикам і особам командного й рядового складу органів внутрішніх справ виконано на 86,7%. Тут є перевищення середнього рівня над доходністю бюджету і немає заборгованості з пенсій.

Наступна стаття. Перерахування до Пенсійного фонду на виплату пенсій особам рядового, сержантського та старшинського складу строкової служби і членам їхніх родин — виконання 32,8% (тобто нижче за середній рівень майже на 50%). Кошти бюджету, що їх передано до Фонду соціального захисту інвалідів, становили 22,6% (нижче за середній рівень майже на 60%).

Як розуміти таку політику? Ми з великою повагою ставимося до наших генералів та офіцерів у відставці. Ці люди все свідоме життя присвятили захисту Батьківщини і, безперечно, заслуговують на турботу та захист держави. Але як можна не перераховувати до Пенсійного фонду коштів на рядових, сержантів та старшин? Адже у такий спосіб найзнедоленіших людей нашої Вітчизни — наших батьків та матерів — змушують ділитися своєю жебрацькою пенсією із солдатами, сержантами та їхніми родинами. Саме ці знедолені й не отримують по 2—3 місяці свої мізерні пенсії. Хто дозволяє це робити? Чому? Хто за це відповість?

Такі приклади — не виняток. Тому рішення Верховної Ради України щодо звіту про виконання Закону «Про Державний бюджет України на 1996 рік» має бути справедливим і суворим.

Виступ голови Рахункової палати Валентина Симоненка

Шановні колеги!
Шановні члени уряду!
Шановний Олександре Олександровичу!

Відповідно до Закону України «Про Рахункову палату Верховної Ради України» колегія Рахункової палати розглянула й ухвалила «Аналіз виконання державного бюджету України за перше півріччя 1997 року», матеріали якого вам було роздано для ознайомлення.

Проведений аналіз, на жаль, показує, що бюджетний процес загалом як не відігравав, так і не відіграє практично ніякої ролі в державному регулюванні соціально-економічними процесами, не кажучи вже про прогностичні функції для вдосконалення державного регулювання. Більш того, напрошуються висновки, що закон про бюджет розробляють і приймають для форми-галочки.

Судіть самі. Із практики, що склалася останніми роками, у першому півріччі заплановано доходи держбюджету на рівні 41—43% річних призначень, а видатки, з урахуванням джерел покриття дефіциту бюджету, — 43—47%.

У першому півріччі нинішнього 1997 року «показниками розрахунків фінансування», що затверджені Мінфіном, заплановано надходження прибутків — 30,4 %. 1996 року обсяг доходів, передбачений бюджетним розписом на перше півріччя, становив 43,2%. Можливо, Мінфіну й вигідне таке унікальне планування: все ж легше говорити про стабілізацію. Але, скажіть, як же бути з реальним життям, де ж роль бюджетного регулювання в економіці?

На жаль, навіть за такого планування фактичне виконання прибуткової частини державного бюджету від запланованого на 1997 рік у першому півріччі становило 28,4%.

Основними чинниками, що негативно вплинули на рівень наповнення бюджету, були: спад виробництва, ціновий чинник, зростання заборгованості у заробітній платі та соціальних виплатах, відстрочення платежів та збільшення недоїмок з платежів до бюджету. Сумарно через ці чинники втрачено 1,2 млрд. грн. надходжень у бюджет.

Із включених до державного бюджету на 1997 рік коштів фондів цільового призначення загальною сумою 4505 млн. грн. фактично надійшло лише 1043,9 млн. грн. Це різко негативно вплинуло на загальні результати виконання бюджету в першому півріччі.

Проведений аналіз виконання прибуткової частини державного та зведеного бюджетів за перше півріччя 1997 року (з урахуванням виконання бюджетів у 1996 році, які вам також роздано) показав, що низка негативних явищ носить хронічний характер, має істотний вплив на процес виконання бюджету.

Це постійне невиконання ухвалених показників надходжень коштів у держбюджет від Державного комітету з матеріальних резервів: у першому півріччі 1997 р. воно становило 3,7% річних надходжень від запланованих на рік 2750,0 млн. грн. І це за умови, що фінансування видатків на поповнення матеріальних резервів становило в першому півріччі суму, що в чотири рази перевищує надходження з Держкомітету.

Наведені дані дають серйозні підстави стверджувати, що надходження за цією статтею не буде виконано і за підсумками 1997 року загалом, а це близько 2 млрд. грн. Минулого року з цією статтею бюджету ситуація була подібна.

Аналогічна картина і зі статтею «Орендна плата за нафту і природний газ, що видобуваються в Україні, і різниця у цінах на природний газ». За перше півріччя 1997 року надійшло всього 13% від 1561,1 млн. грн., запланованих на рік.

Значне невиконання надходжень спостерігається і за статтею «Надходження від реалізації дорогоцінних металів та дорогоцінних каменів» — усього 6,86% від запланованих річних, за зменшення планових показників порівняно з 1996 роком більш ніж у двічі. **Ну як не згадати слова поета «Я ваших планов люблю громадье»!** За такого провального положення із прибутковою частиною бюджету не може, м'яко кажучи, не дивувати бездіяльність Мінфіну та інших вищих органів виконавчої влади щодо використання наявних резервів.

За даними Державної митної служби України, втрати держбюджету від наданих пільг під час митного оформлення товарів та інших предметів у першому півріччі 1997 року становили 2594,7 млн. грн. Пальма першості в цьому питанні, безумовно, належить підсумкам реалізації Указу Президента України «Про стягнення податків на додану вартість з імпортних товарів» від 30 червня 1995 року. Тільки за перше півріччя цього року умовно недоотримано 2068,2 млн. грн.

Міждержавна угода про вільну торгівлю за участі України обійшлася державному бюджету в першому півріччі у 86,1 млн. грн. До речі, не може не дивувати і структура імпорту з країн вільної торгівлі — чорні метали, сіль, земля і каміння, вироби з чорних металів, риба і ракоподібні, молюски тощо.

Важливо підкреслити, що порівняно з першим півріччям 1996 року сума наданих пільг (умовно нарахованих платежів) зросла в першому півріччі 1997 року в кілька разів, за умови збільшення загальних обсягів імпорту порівняно з першим півріччям 1996 року лише на 9%.

Сьогодні всім нарешті стало ясно, що одним із шляхів відходу суб'єктів господарської діяльності від оподаткування є здійснення товарообмінних (бартерних) операцій. Це дає змогу не зараховувати гроші на розрахунковий рахунок, у зв'язку з чим не сплачено 547,6 млн. грн., або 28,6% загальної суми недоїмки на 01.07.97 р. За даними Держкомстату, загалом бартерні операції по промисловості становлять 35,7% від загальної реалізованої продукції по галузях, а по таких підгалузях, як виробництво будівельних матеріалів, лісова, деревообробна і целюлозно-паперова промисловість, навіть більш як половина всієї продукції реалізується на бартерних умовах. У чорній металургії, машинобудуванні та металообробці, хімічній і нафтохімічній промисловості цей показник наближається до 50%. Але таких втрат для бюджету, очевидно, мало. Як видно з останніх постанов Кабміну, ми почали перехід до повної бартеризації системи АПК. А шкода. У селян і так бракувало грошей, тепер їх може не бути взагалі.

Зрозуміло, для того, щоб наповнити бюджет, треба докласти бодай якихось зусиль. А як бути з витратами, де зусиль треба докладати значно менше? Розподіл наявних украй обмежених бюджетних ресурсів

ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ,

здійснювався практично в «ручному» режимі, без урахування вимог чинного законодавства щодо дотримання пропорційного фінансування бюджетних витрат.

Красномовне свідчення цього — підсумок виконання витратної частини бюджету. Витрати бюджету — 8500 млн. грн., що становить лише 31% від суми річних призначень, і водночас на 2,3% перевищують мінфінівські «показники витрат фінансування», підігнані під рівень виконання бюджету за даними **місячної звітності**. Навіть за цього мізерного рівня виконання витратної частини бюджету цілу низку напрямів профінансовано значно вище від середнього рівня: утримання Кабміну, судової системи, правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави, національна оборона, обслуговування державного зовнішнього боргу.

Водночас нижче від запланованих Мінфіном мізерних відсотків профінансовано соцкультустанови, наука, народне господарство, житлово-комунальний сектор, охорона довкілля, зовнішньополітична діяльність та інші. Щодо заборгованості у заробітній платі та соціальних виплатах, а також заборгованості Держбюджету Пенсійному фонду, то їх взагалі профінансовано на 12,4% від річних призначень. І, як то кажуть, ні в які ворота не лізе те, що зовсім не профінансовано витрати на погашення заборгованості у зв'язку із знеціненням грошових заощаджень громадян в установах Ощадбанку. Як відомо, ці 200 млн. призначалися для тих, хто за віком досяг 80 років і вже не може стояти навіть з протягненою рукою, а також людям, яких треба проводити у світ інший по-людськи, бо людських умов у нинішньому житті ми їм не забезпечили.

Додамо до цього порушення принципів першочерговості та пропорційності витрат, що призвело до збільшення на 336 млн. грн. заборгованості Держбюджету в заробітній платі та соціальних виплатах, і ми чітко побачимо, що структури виконавчої влади іноді чинять за принципом ручного режиму — «що хочу, те й роблю», а не так, як це їм визначено Законом про бюджет.

І все-таки знайшлися «резерви» для фінансування витрат, зовсім не передбачених Законом України «Про Державний бюджет України на 1997 рік». Під час вибіркового аналізу, підкреслюю — вибіркового аналізу, таких витрат виявлено на загальну суму близько 359 млн. грн. Наведемо один досить красномовний приклад щодо цього. Внаслідок фінансової «операції», безграмотно проведеної торік Держказначейством з метою залучення коштів для фінансування потреб Мінсільгосппроду, МВС і Міноборони ресурсів комерційних банків на суму 100 млн. грн., не тільки перекручено підсумки виконання бюджету за 1996 рік, а й є заборгованість держбюджету банківським установам на суму 129 млн. грн., витрати на покриття якої у держбюджеті на поточний рік не закладено. Але платити треба — відсотки і пеня зростають. Платять з бюджету — кишені платників податків — цілком незаконно, не з'ясовуючи, порушення чи злочин це! Просто платять з бюджету.

Порушення принципів першочерговості та пропорційності фінансування витрат держбюджету України, передбачених бюджетним законодавством, стало однією з причин невиконання в 1997 році графіка покриття заборгованості держбюджету за 1996 рік у зарплаті та інших соціальних виплатах. Згідно з графіком, врахованим у держбюджеті-97, передбачалося спрямувати на покриття заборгованості в травні—червні цього року 550,4 млн. грн., а насправді профінансовано лише 170,1 млн. грн.

За станом на 01.10.97 р. не погашено 1057,8 млн. грн., або 57,2% від загальної суми заборгованості (включаючи заборгованість у зарплаті підприємств вугільної промисловості).

Тепер урядові треба для повного виконання прийнятих зобов'язань, починаючи з жовтня, виділяти щомісячно на покриття заборгованості у зарплаті більш як по 350 млн. грн., натомість у попередні місяці на це виділялося в середньому по 158 млн. грн. на місяць.

У зв'язку зі сказаним не можу не зупинитися на внутрішніх резервах, які можуть бути задіяні для фінансування першочергових державних витрат.

З метою виявлення і вивчення причин, що створюють умови для неефективного використання бюджетних коштів, Рахунковою палатою проведено перевірки в Міністерстві охорони здоров'я, Міносвіти, а також у семи підвідомчих їм установах, здійснено аналіз матеріалів перевірок інших контролюючих органів. Результати свідчать про численні недоліки й порушення в організації бюджетного процесу.

Передусім залишається низьким рівень фінансово-кошторисної дисципліни як центральних апаратів міністерств, відомств, так і підвідомчих їм установ, про що свідчать численні приклади, наведені в «Аналізі виконання держбюджету України за перше півріччя 1997 року». Ви його маєте.

Не повністю розв'язано й питання методологічного забезпечення. Як відомо, ще наприкінці лютого Кабміном затверджено «Положення про порядок укладання єдиного кошторису доходів і витрат бюджетної установи», яке, за задумом авторів, мало забезпечити консолідацію в єдиному бюджетному документі і бюджетних коштів, і коштів усіх позабюджетних фондів.

Проте внаслідок невиправданих зволікань із внесенням відповідних корективів до чинної системи звітності бюджетних установ це завдання досі не розв'язано. Тому у звітності про позабюджетні надходження та їхнє використання не враховується частина валютних коштів, а також коштів позабюджетних фондів. А в цей час рештки коштів бюджету і позабюджетних фондів на рахунках у банках постійно зростають. Тільки за липень і серпень цього року залишки зросли на 362 млн. грн. А порівняно з відповідним періодом минулого року — в 1,7 раза.

На 1 вересня поточного року з обігу відвернено 1 млрд. 738 млн. грн. ресурсів, у т. ч. бюджетних коштів у сумі 1 млрд. 539,7 млн. грн. Лише за 2-й квартал і два місяці 3 кварталу 1997 року за рахунок збільшення залишків бюджетних коштів не профінансовано витрати в сумі 741 млн. грн.

Залишки коштів Пенсійного фонду на 01.09.97 р. становили 87, 2 млн. грн. При цьому фонд постійно тримає на рахунках у банках не менш як 50 млн. грн.

У зв'язку з цим постає запитання: ми збираємо гроші в бюджет і позабюджетні фонди для того, щоб підгодовувати банки і регіональну еліту чи розв'язувати людські державні програми? Переконаний, що Зведений бюджет України — це національна власність і невід'ємною її частиною є позабюджетні фонди всіх видів і рівнів (державні, у т. ч. цільові, регіональні, муніципальні тощо). А якщо так, то треба цим процесом керувати від імені їхніх власників — платників податків.

З року в рік не розв'язується проблема дотримання нормативів взаємовідношень між державним бюджетом України і бюджетами областей, міст Києва і Севастополя, які встановлено Законом України про держбюджет нормативів. Багато в чому це пояснюється політикою Мінфіну, який, з одного боку, не вживає заходів для погашення заборгованості держбюджету «улюбленими» областями, а з іншого — «вибачає» заборгованість держбюджету місцевим бюджетам «неулюблених» областей. За станом на 01.07.97 р. сальдо взаєморозрахунків між бюджетами не включає як заборгованість за 1996 рік держбюджету Автономної Республіки Крим, 14 областей, міст Києва і Севастополя у сумі 517,7 млн. грн., так і заборгованість держбюджету в сумі 158,4 млн. грн. Добре, що перше півріччя ніби не показове. Та все-таки запитання лишається: бути чи не бути в подальшому бюджетним війнам?

Після затвердження держбюджету минуло більш як три місяці. Але навіть цього часу бракувало для перекинення доходів між бюджетами за належністю. Так, у держбюджеті зависли 152 млн. грн. податку на прибуток, 174 млн. грн. прибуткового податку з громадян і 22 млн. грн. плати за землю, що мають бути зараховані в доходи місцевих бюджетів.

У бюджетах АР Крим, областей, Києва і Севастополя, відповідно, 337,1 млн. грн. податку на додану вартість і 13 млн. грн. мита, що мають бути зараховані в доход держбюджету.

Ще одне питання, що безпосередньо впливає на рівень виконання видаткової частини бюджету. Згідно з Законом України «Про Державний бюджет на 1997 рік» із бюджетів Києва, Донецької, Полтавської, Запорізької, Харківської, Одеської та Дніпропетровської областей має бути передано протягом року в держбюджет 1 млрд. 61,5 млн. грн., а фактично передано за станом на 1 вересня лише 175,5 млн. грн., що становить 16,5% до суми, визначеної на рік. Водночас із держбюджету бюджетам АР Крим, 18 областей та Севастополю передано доходів 1 млрд. 152 млн. грн., або 54,3% річної суми. Окрім того, їм видано короткотермінових позик у сумі 55,5 млн. грн.

Наведені цифри свідчать як про дисципліну, так і про рівень планування доходів бюджетів, а також — чи стояти регіонам, як і досі, з «простягненою рукою» перед Центром, щоб розв'язати свої найнагальніші соціальні проблеми, чи треба змушувати економічно «покрутитися» в даному питанні регіональну владу всіх видів та рівнів і тим самим «розвантажити» наш дуже-таки обважнілий Державний бюджет?

Рахункова палата **небезпідставно виявляє наполегливість** під час інформування Верховної Ради України про стан і обслуговування зовнішнього державного боргу. Це спричинено насамперед тим, що останніми роками визначилася стійка тенденція зростання зовнішнього боргу і поступальне наближення до критичних показників.

Вже нині зовнішня заборгованість держави сягнула 20% ВВП, а до кінця цього року її прогнозовано у 25% ВВП.

Природно, що на обслуговування цієї величезної заборгованості залучаються значні бюджетні ресурси. Так, видатки на обслуговування зовнішнього державного боргу в першому півріччі цього року становили 9% від усіх видатків державного бюджету. І це при тому, що не було здійснено планові платежі за міждержавними договорами з Росією в сумі більш як 200 млн. доларів США.

Характерне й те, що останнім часом іноземні позики, що залучаються від міжнародних фінансових організацій для фінансування дефіциту держбюджету, не покривають навіть видатків з обслуговування раніше одержаних кредитів і позик.

Мало того, у своїй переважній масі вони не носять інвестиційного характеру, не створюють нових виробництв і додаткових робочих місць, а фактично спрямовуються на погашення заборгованості в заробітній платі, тобто проїдаються.

Особливо слід підкреслити ситуацію, що склалася із залученням і використанням урядом іноземних кредитних ліній, які носять зв'язаний (товарний) характер. Ці фінансові ресурси, що їх використовують для фінансування народного господарства, фактично опинилися поза контролем Верховної Ради, бо їх не враховано в доходній і видатковій частинах держбюджету, хоча витрати на їх обслуговування передбачено.

Тільки в першому півріччі поточного року одержано й розподілено урядом таких кредитів на суму більш як 165 млн. дол. США. Причому половину їх відразу плановано погашати за рахунок коштів держбюджету. А на практиці за рахунок коштів державного бюджету погашають 80% таких кредитів у зв'язку з тим, що підприємства-позичальники виявляються фінансово неспроможними.

Чого тут більше — некомпетентності під час визначення можливостей підприємств-позичальників щодо повернення іноземних кредитів або заздалегідь спланованої безвідповідальності — судіть самі за такою цифрою. На сьогодні держава вже погасила за рахунок коштів держбюджету заборгованість підприємств-позичальників у сумі більш як 200 млн. дол. США. І ці доходи не було передбачено бюджетом. А платити, як ви розумієте, треба.

За наших умов, умов надпланового бюджетного дефіциту фінансових ресурсів, який щороку виникає внаслідок хронічного недовиконання доходної частини бюджету, ключовою проблемою є безумовне додержання вимог бюджетного законодавства в частині пропорційного розподілу наявних бюджетних ресурсів. Лише при цьому зберігається можливість реалізувати хоча б у зрізаному виді основні напрями економічної політики держави, вираженої у показниках затвердженого бюджету. На жаль, недотримання цих принципів призводить до негативних явищ, які мали місце в бюджетному році, що закінчився.

Під час виконання бюджету 1996 року уряд «самостійно» визначив не передбачені законом пріоритети витрачання бюджетних коштів. Наприклад, відповідно до постанов і розпоряджень Кабміну 699,8 млн. грн. коштів держбюджету використано для фінансування заходів з державного регулювання цін на газ і вугілля, передбачених у складі видатків місцевих бюджетів, з наступним проведенням міжбюджетних взаємозарахувань. Із цієї суми 186,0 млн. грн. щодня, частинами, протягом липня—грудня 1996 року перераховували корпорації «Укргаз», а остання — корпорації «Єдині енергетичні системи України».

Цими діями Кабміну порушено повноваження місцевих рад народних депутатів у частині виконання місцевих бюджетів. Цим значною мірою зумовлено диспропорції видаткової частини місцевих бюджетів (зокрема, перевитрата за статтею «фінансування держдотації на газ для населення» становила 42,9 млн. грн.). Чисті втрати.

Іншим «пріоритетом» у розподілі коштів держбюджету були витрати на забезпечення держматрезервів, про який я вже згадував, профінансовані на рівні 99,8% річних призначень. Це при тому, що доходів Державного комітету з державних резервів недоодержано 1996 року 1 млрд. грн.

Та це не головне. Головне, як це зроблено.

Держказначейством 31 грудня 1996 року проведено зарахування недоплати «Укргазпрому» за платежами у державний бюджет частини ставки сплати за транзит природного газу територією України.

Дане зарахування проведено на підставі тристороннього протоколу № 1 від 23 листопада 1996 року між Держказначейством, Держкомрезервом і АТ «Укргазпром». Згідно з протоколом Головне управління Державного казначейства приймає емітований АТ «Укргазпром» вексель на 626 млн. 150 тисяч грн. і зараховує в рахунок фінансування Держкомрезерву на цю суму.

Дане зарахування (в основному) проведено з грубим порушенням порядку проведення взаємної заборгованості, в основі якого закладено принцип погашення недоїмки платника податків з одночасним погашенням бюджетної заборгованості йому або іншим учасникам зарахування: вони, у свою чергу, мають заборгованість перед платником податків — учасником зарахування.

Але питання полягає в тому, що в даній операції Держкомрезерв решті двом учасникам зарахування не заборгував, і бюджетної заборгованості перед АТ «Укргазпром» не було, а якщо в якійсь сумі й була, то не погашена. Тож ланцюг взаємної заборгованості **не зімкнувся**.

У результаті проведеної операції:

1. Списується заборгованість АТ «Укргазпром», але гроші в бюджет не надходять. **Чисті втрати державного бюджету.**

2. Держкомрезерв, відобразивши у звіті фінансування, грошей або натомість газ чи матеріальні цінності на вказану в протоколі **суму не одержав**.

3. Головне управління Державного казначейства безпідставно відобразило у звіті за 1996 рік надходження і видатки в сумі 626 млн. 150 тисяч грн.

Сподіватимемося, що за матеріалами перевірки спеціальною комісією Кабінету міністрів України Генеральна прокуратура розбереться в ситуації, яка виникла або яку створено в системі Державних матеріальних резервів і віддасть належне кожному з учасників.

А в поточному році від «Єдиних енергетичних систем України» надходять газ і товари в рахунок заборгованості перед бюджетом АТ «Укргазпром» (на сьогодні близько 300 млн. грн.), що дає підставу зарахувати недоїмку останньому в зазначеній сумі векселя. Але це вже будуть доходи й видатки 1997 року. Знов-таки цю суму ніде не відображено в бюджеті 1997 року.

Ну як тут не пригадати міркування деяких суддів Конституційного суду, що Рахункова палата має розглядати лише видаткову частину бюджету. А що ж тоді вищесказане, кому залишити ці процеси? Невже не зрозуміло, що бюджет — це єдиний процес по своїй суті в доходній і видатковій частинах, в ефективному використанні коштів платників податків? Та Конституційний суд ще триває...

«Ручний режим» виконання держбюджету створює ідеальні умови для колективної безвідповідальності, за якої важко встановити, хто саме приймає рішення про розподіл коштів і відповідає за наслідки цих рішень.

У доповіді Всесвітнього економічного форуму на 1997 рік (місто Давос) наголошено, що найактивніше діючим негативним чинником перехідних економік країн Східної Європи є цілковите беззаконня. Уряди цих країн, як відзначають давоські економісти, не докладають реальних зусиль для зниження рівня бюрократичної корупції. Нам слід терміново вжити заходів і пам'ятати, що сокиру занесено над усіма нами!

Висновки і пропозиції щодо підсумків виконання бюджету за 1996-й і перше півріччя 1997 року викладено в затверджених колегією Рахункової палати матеріалах, що роздано вам.

Квиток на поїзд

Разом з ним ви купили й страховку...

***ОДИН** із батьків економічних перетворень у пострадянській Україні, пояснюючи нескінченний ланцюг наших невдач, казав: «Головна причина полягає в тому, що народ досі не повірив у благодійну сутність реформ». Слухаючи цього пана, я думав про те, що він має рацію в одному: наш народ не вірить брехні, його на полові не обдуриш. Він прекрасно розуміє, що багато з того, що нам подають як реформування в ім'я народного блага насправді ницій обман і спроба здерти із нашого злиденного населення ще одну шкуру.*

Здавалося б, що може бути простіше й надійніше, ніж безперечне і древнє породження світової цивілізації під назвою «страховка»? За цим поняттям стоїть дуже давно напрацьований суспільством механізм, який має такий спрощений вигляд: людина регулярно вносить до своєї скарбнички по копієчці, щоб у разі біди ця скарбничка допомогла їй, видавши одразу сто гривень.

Однак цей загальноприйнятий в усьому світі спосіб економічного захисту людини за наших українських умов перетворюється на метод додаткової обдирайлівки населення. Проілюструю це такими цифрами. Існує обов'язкове особисте страхування пасажирів від нещасного випадку на транспорті. З кожного, хто купує залізничний квиток, утримують страхові внески по 2 відсотки від вартості поїздки, на приміських електричках цей збір дещо менший. Мета страховки — деякою мірою компенсувати пасажирові збитки від втрати здоров'я у разі, якщо з ним станеться нещасний випадок.

Мета благородна, спрямована на благо людини. Але ось як її реалізують на практиці. За минулий, 1996 рік, цим видом страхування, яке мало в чому відрізняється від додаткового податку, з гаманців пасажирів залізничного транспорту вилучено майже 11 мільйонів гривень, із яких у розпорядження страхових компаній (а це — комерційні структури) надійшло 7 мільйонів 459 тисяч. А пасажирам, з якими сталися нещасні випадки, виплачено за цей період аж... 20 тисяч 948 гривень. Тобто, людям, нібито заради яких всю цю громіздку систему створено і побудовано, сплатили менш як 0,2 відсотка відібраних у них грошей.

Днями я одержав листа, якого надіслав до Верховної Ради пенсіонер із Борислава П. Аремчук, котрий не обурюється, хоча для цього є підстави, ні, він спокійно аналізує ситуацію. У листі — два залізничні квитки для проїзду із Здолбунова до Львова. Вартість одного — 1 грн. 97 коп., доплата за плацкарт — ще 66 копійок. Але через те, що існує комісійний збір і страховка, квиток обходиться пасажирові в 4 грн. 16 коп. За допомогою нескладних підрахунків пенсіонер показує, що додаткова накрутка до справжньої вартості проїзду становить 58 відсотків. І він оцінює це, як узаконене, нічим не замасковане пограбування. Хіба можна з ним не погодитися?!

Нещодавно відбулося засідання Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку, присвячене саме цій проблемі — виконанню чинного законодавства у сфері обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті. І ось що цікаво. Надсилаючи перед засіданням листи запрошенням на цей захід, у тому числі керівникам страхових компаній, які займаються таким видом страхування, ми попросили їх дати відповіді на деякі запитання, зокрема, про засновників кожної із цих компаній, про витрачання одержаних страхових внесків, про суми і розподіл дивідендів.

Так от, саме ці запитання практично залишилися без відповідей. Лише одна страхова компанія надіслала нам дані, з яких ми змогли дізнатися тільки номери їхніх паспортів і домашні адреси. Ні про посади, ні про відношення їх до суті справи нас не повідомили. А що стосується самої залізниці, білетні каси якої беруть також і страхові кошти і яка одержує їх майже 50 відсотків для витрачання з метою забезпечення безпеки проїзду пасажирів, то й тут ми дізналися небагато про конкретні напрями витрат цих значних сум. Лише Львівська залізниця надіслала звіт, із якого випливає: частину одержаних залізничниками страхових коштів витрачено на придбання постільної білизни, ще частину — на чайну торгівлю, ще — на санаторій-профілакторій... Як постільна білизна і чай сприяють безпеці пасажира, може визначити хіба що естрадний сатирик. А ми в постанові комітету звернулися до генерального прокурора з проханням проаналізувати стан справ щодо виконання чинного законодавства України з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті. Чи в потрібному напрямі витрачаються кошти, які одержують від пасажирів?

Система страхування перетворилася нині на могутню і розгалужену мережу, яка охоплює майже всі види людської діяльності. Якщо і в інших сферах страхової системи є такі самі недоліки, характерні для її діяльності на транспорті, то нашим контролюючим і правоохоронним органам варто б посилити тут свою пильність. Адже порушення — не випадковість сьогодення. Ще 1994 року нашому комітетові довелося розбиратися зі скаргами, що надходили з трудових колективів. Йшлося про обов'язкове страхування транспортних засобів. У місті Краматорську місцевий філіал страхової компанії «АСКО-Донбас-Північний» оподатковував підприємства просто-таки непосильною даниною. Наприклад, на підприємстві «Važбуд» кожна з 14 автомашин визначалася страховою сумою за тодішніми цінами в 200 мільйонів карбованців. А в АТП-052810 кожний автомобіль «тягнув» на 120 мільйонів, так що загальний рахунок йшов тут на еквівалент у десятки тисяч доларів. На Ново- і Старокраматорському заводах, на «Енергомашспецсталі» ситуація була така сама: страховики відмовляли в укладанні договорів на мінімальні страхові суми і навпаки — завищували встановлені розміри в десятки разів. Адже їм особисто це було вигідно.

Я звернувся тоді до Комітету у справі нагляду за страховою діяльністю, і він зупинив дію ліцензії Краматорського філіалу СК «АСКО-Донбас-Північний». Але хіба це робота депутатів — займатися встановленням справедливості в таких от справах?! Адже для цього існує чимало структур виконавчої влади! Мабуть, щось заважає їм наводити порядок на довірених їм дільницях. А якщо заважає — то що саме?..

Тепер, коли розпочинається виборча кампанія, в пресі постійно мусують тему суперечностей між законодавцями і виконавчою владою. В цих публікаціях фігурує політичний фон, натяки на якісь таємні задуми і т.д. і т.п. Але до чого тут політика і навіщо займатися пошуками, якщо мова йде, як правило, про елементарні порушення законності?!

Ось — наочніший приклад. Розглядаючи на початку вересня 1997 року на засіданні комітету питання про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті, ми розглянули і першооснову багатьох проблем — постанову Кабінету міністрів України від 14 серпня 1996 року з цього питання. Виявилося, що урядова постанова порушує низку положень Конституції України, а також чинний Закон «Про страхування». Ці порушення стосуються і обсягу прав страхівника, і розміру страхової суми, і об'єктів страхування, і виплати страхових сум...

Тож члени комітету дійшли висновку, що величезна армія наших громадян, стаючи пасажирами, просто не знає про свої права, що стосуються ситуації в разі нещасного випадку, не мають інформації про страховку, про розміри страхових платежів тощо. До речі, коли я підійшов до журналістів, присутніх на засіданні комітету, і запитав їх, що має робити пасажир, якщо з ним у дорозі стався нещасний випадок, виявилося, що навіть вони, люди дуже інформовані, нічого про права пасажира не знали. І з цієї причини також залишаються незатребуваними страхові виплати тим, хто має на них право.

Комітет визнав ситуацію з розв'занням цієї проблеми незадовільною. Ми рекомендували Кабінетові міністрів реалізувати цілу низку заходів для виправлення становища, в тому числі привести документи у відповідність до чинного законодавства. Було запропоновано також, щоб страхування проводили державні органи. А в разі участі комерційних страхових компаній робити це на конкурсній основі.

І, звичайно, ми порекомендували провести перевірку фінансової діяльності страховиків, дотримання ними податкового законодавства.

Часто чуємо: справа представницької влади — приймати нові закони, тож нема чого їй втручатися в справи влади виконавчої. Думка просто прекрасна з своєю переконливістю, але вона дещо суперечить нашій дійсності, в якій ще чимало від фантастичного (або реального?) світу Оруелла. Беручи до уваги наші нинішні реалії, важливо не тільки прийняти гарні закони, не менш важливо простежувати, щоб їх виконували. Цим ми, народні депутати, також маємо займатися.

Олександр КОЖУШКО,
голова Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку.

За листом читача

ТЕЛЯ НЕ ВИННЕ

***В УЧАСНИКА** війни Миколи Івановича Босака зі Свидні син Володимир, спробувавши нелегкого самостійного хліба в багатьох справах, зрештою вирішив присвятити себе підприємництву. Останнє, на превеликий жаль, виявилося глевким млинцем для його молодої сім'ї: 24 червня 1997 року судовий виконавець разом з дільничним міліціонером описали на 60 гривень батькове теля — на покриття боргу сина...*

Плани були великі. Торік В. Босак разом із своїм товаришем позичив 400 доларів, щоб купити запчастини, розплатитися з колишніми боргами за реєстрацію фірми «Атас». Сподівалися, що незабаром фірма з таким невеличким стартовим капіталом набере обертів і з поверненням позиченої суми не буде проблем. Та не так склалося, як гадалося. Нелегко починати майже з нуля! На обумовлену дату, та й через кілька місяців, грошей початкуючі бізнесмени не заробили. Гірше того, вони, як мовиться, глек розбили. Підприємець з Кролевця С. Ткаченко, отримавши замість доларів словесні виправдання, звернувся до суду. Судова тяганина розтягнулася на кілька місяців. Розгляд справи в обласному суді завершився підтвердженням рішення райсуду про необхідність таки сплатити позивачу 749 гривень 60 копійок та 19 гривень 24 копійки держмита, а також 9 гривень 90 копійок за касаційні дії. Не кажемо вже про адвокатські послуги. Одне слово, наросла додатково кругленька сума, яку треба віддавати.

Босак Микола Іванович з цим згоден. Але в листі до редакції він запитує: чому за вчинки сина має розраховуватися він? «Батько за сина, а син за батька не відповідає», — зазначає ветеран.

— А тут прийшли, описали теля, — розповідає при зустрічі у Свидні. — Що це за закон? У мене два сини, дві дочки. Якщо кожен потраплятиме в таку халепу, то що в моєму господарстві залишиться?

З ветераном важко не погодитися. Але в суді тимчасово виконуюча обов'язки голови райсуду Галина Сіра навела щодо цього істотні контраргументи.

— Справді, син Миколи Івановича прописаний в Андріївці, у тещі, — зауважує вона. — Однак з довідки Буйвалівської сільської ради виходить, що він постійно проживає в батьків, у Свидні. Ось тому й складено опис майна за місцем проживання відповідача. Зрештою, якщо Микола Іванович напише нам заяву про вилучення теля з акта опису, мотивуючи це тим, що його син Володимир аж ніяк не причетний, то ми задовільнимо її. Але цим проблема, як ви розумієте, не розв'яжеться. Як не крути, а гроші треба повертати.

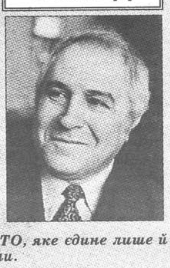
З приємністю дізнався, що все-таки теля в Босаків не забрали. Під зиму, може, стане ваговитішим «борг», і в молодої сім'ї нарешті з'явиться можливість розрахуватися з їхнім минулорічним спонсором. Невдалим виявився перший рік в «Атасу»: в підприємництві потрібно бути готовим і до ризикованих операцій, і до фіаско. Та, може, доля все-таки буде прихильнішою до сільського підприємця в подальшому. Пошуки вигідної справи, сподіваюся, колись-таки відплатять радістю перемоги.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Сумська область.

Загроза безпеці України: міф і реальність

Точка зору

ДЕЯКІ мої колеги в парламенті, ритуально-традиційно залякуючи читачів «страхачками» про антиукраїнські підступи «комуністів-шовіністів», кажуть також про те, що Росія, яка, мовляв, «агонізує й розпадається», за основний і мало не єдиний об'єкт своїх підступних зазіхань обрала беззахисну Україну. Оскільки у нашого зубожілого і цілковито збанкрутілого північного сусіди «залишився єдиний резерв — за всяку ціну заволодіти багатствами України». А тому кожного дня слід очікувати нападу росіян на нашу Вітчизну. На доказ цього такі автори збирають докупи «свідчення» підступних намірів росіян, причому, намагаючись грати на стереотипах масової свідомості, відверто залякують читачів. А потім, налякавши всіх, хто тільки хоче злякатися, дарують добру звістку — порятунок існує! І шлях до цього порятунку — вступ України до НАТО, яке єдине лише й може бути гарантією національної безпеки України.

Так, практично вся політична боротьба в Україні крутиться довкола стрижневої проблеми — проблеми вибору стратегічної орієнтації розвитку Української держави. Непослідовність, половинчастість, боягузтво урядових рішень мають своїм джерелом саме нерозв'язаність основної проблеми — на кого орієнтувати? На Захід чи на Схід, тобто на Росію? Природно, що безпринципне метання між двома полюсами геополітичного притягання не тільки не сприяє зміцненню міжнародного авторитету України, а й є причиною аморфності внутрішньої політики, не дає можливості відповісти на запитання: «Що таке національна безпека України? Звідки виходить для неї загроза? Який вона має характер? Яким чином з нею боротися?».

Саме по собі поняття «національна безпека» досить складне і багатопланове, і його не слід трактувати примітивно: варто, мовляв, лише зрозуміти і прийняти концепцію національної безпеки і загрози їй — і от уже бачиш ліси й степи на північному сході України, до яких підкрадаються незчисленні полчища «північних сусідів», які прагнуть порушити суверенітет український і посадовити в Києві свого князя-сатрапа.

Хай вибачать мені читачі, але такі билинно-архаїчні аналогії цілковито відповідають допотопним уявленням про національну безпеку України. Загрозу українському суверенітетові дехто вбачає тільки у воєнно-політичному плані — уярмлення України шляхом збройного вторгнення, воєнного загарбання. Так, задоволення національно-державних інтересів можна досягти воєнним шляхом, але цей шлях не єдиний і найменш бажаний, а в багатьох випадках і застарілий стосовно умов сучасного світового розвитку.

У сучасному світі боротьба ведеться не воєнно-політичними, а суто економічними методами, застосування яких, втім, не менш руйнівне, аніж використання найпотужнішої зброї. Приміром, добившся від уряду країни-суперника скасування держмонополії на торгівлю горілкою — і от уже через її кордон, як танки, рушили ешелони з імпортним пійлом, трощачи бюджет і калічачи населення. Нав'язав економічно слабшому правила «вільної торгівлі», завалив його внутрішній ринок імпортним ширвжитком — і його підприємства, не витримавши конкуренції, припинили роботу, неначе їх зруйнувала ціла армада бомбовозів, а його населення, купуючи нав'язані імпортні товари, інвестує закордонного виробника, неначе сплачуючи воєнну контрибуцію. Поцікавтесь умовами, на яких МВФ надає кредити Україні, — вони часто-густо дошкульніші за статті акта про беззастережну капітуляцію. Як бачимо, методи різні, та мета одна й та сама, недаремне наслідки економічної інтервенції Заходу проти України цілком зіставні за своїми масштабами зі збитками, завданими їй в роки Вітчизняної війни, а за деякими показниками навіть перевищують їх.

Так само цілком зрозуміло: що більша економічна міць держави, то більше в неї можливостей виграти війну, тому загроза економічній незалежності й державній безпеці України випливає передусім від високорозвинених країн Заходу, а не від ослабленої Росії.

Інколи доводиться чути, що, мовляв, західні країни, засвоївши сумний досвід двох світових воєн, навчилися ладити, поступатися одна одній, на підставі компромісів погоджувати свої інтереси. Однак це зовсім не стосується інших, менш розвинених країн, включаючи Україну, — стосовно них практикувалася і практикуватиметься економічна агресія у найжорсткіших формах. Слід давно зрозуміти, що власні, часто вельми егоїстичні інтереси Заходу для нього понад усе, і для їх задоволення він готовий на все і вже принаймні найменше зважатиме на інтереси інших країн, зокрема України.

Закономірне запитання: наскільки інтереси України вписуються до структури інтересів Заходу? Чи багато в них спільного?

Досить глянути на географічну карту, пригадати чисельність населення і величину території України, щоб зрозуміти: Україна може бути або потужною, розвиненою і справді незалежною (тобто здатною діяти відповідно до своїх національних інтересів і захищати їх від будь-яких зазіхань) державою, або напівколонією, сировинним придатком Заходу, джерелом дешевої робочої сили, смітником для товарних і виробничих покидьків індустріальних країн. Гадаю, читачеві не потрібні будуть дві спроби, щоб вгадати, який саме з двох варіантів влаштовує Захід. Адже там чудово розуміють, що багата й розвинена Україна являє серйозну загрозу для їхніх інтересів: для початку Україна, піднявшись на рівні, викине зі свого ринку західний товарний мотлох, а потім, природно, почне проникати й на європейські ринки, протипоставить свої інтереси інтересам Заходу. Тому західноєвропейські країни і гадки не мають про «взаємовигідні і рівноправні» відносини з Україною, про що мріють деякі наші демократи, а отже й переконані ринковики. Вони мали б знати, що конкуренція — наріжний камінь усієї капіталістичної економіки, і вона не знає ані жалості, ані пощади, ані якихось сентиментів. Адже не може, справді, хтось при здоровому глузді уявити собі, що Захід любовно плекатиме й пеститиме Україну як можливого конкурента самому собі? Навпаки — в інтересах Заходу цілковито підпорядкувати собі Україну економічно (а отже й політично), змусити обслуговувати цілі своєї політики, зробити її залежною і слухняною. І основне в цих планах Заходу — не допустити зближення України з Росією, всіляко розпалюючи відчуження між ними, намагаючись трансформувати його у взаємну ворожнечу і протистояння. Слід затямити раз і назавжди: остаточний розрив України і Росії — то кардинальна мета західної геополітики, оскільки Захід чудово розуміє, що Росія і Україна, об'єднавши свої зусилля, цілком спроможні протистояти і економічній, і політичній експансії, звідки б вона не загрожувала.

Саме тому Захід, всіляко заохочуючи політичні амбіції української правлячої еліти, тішачи її зарозумілість і підігріваючи пихатий бундючності, всіляко підюджує її виступати проти Росії і водночас робить усе, щоб позбавити Україну економічної незалежності, прив'язати до інтересів Заходу. І саме тому з'являються статті, що закликають на Захід: такого штибу публікації на замовлення повинні, з одного боку, розпалювати антиросійські настрої в українському суспільстві, а з другого — відволікти громадську думку України від тієї загрози, що йде від Заходу, підготувати її до можливого організаційного підпорядкування інтересам західних країн, вкорінити в масову свідомість думку: «Порятунок — тільки в НАТО!». Такі автори переконують громадян України не боятися цього блоку, оскільки, мовляв, «це абсолютно демократична структура, і вона не агресивна за характером». Хотілося б розчулитися таким благостним виглядом НАТО, та, на жаль, факти свідчать про інше. Адже саме НАТО і є тим воєнно-політичним інструментом, який в разі потреби забезпечує силове прикриття економічної агресії Заходу, здійснює поліцейські функції, змушуючи непокірні країни підкорятися тому європейському порядку міжнародних відносин, який вигідний для розвинених європейських країн і США. І події останніх років дедалі переконливіше свідчать: НАТО перетворилося на світового жандарма, що стоїть на сторожі інтересів Заходу. НАТО самочинно втручається у долю народів, бере на себе роль арбітра в міжетнічних зіткненнях, підтримуючи ту сторону, позиція якої найбільше відповідає інтересам Заходу. Для цього навіть винайдено новий пасаж демагогічної риторики — «миротворчі функції» (до речі, у ці «миротворчі операції», зокрема в Югославії, Захід примудрився втягнути і Росію, й Україну, чим добряче підірвав їхній авторитет серед слов'янських країн). Якщо судити з останніх подій (зокрема з маневрів «Сі-Бриз», що відбувалися влітку в Україні), НАТО відпрацьовує тактику, спрямовану на використання стихійних лих (повеней, землетрусів, голоду тощо) як приводу для втручання і встановлення свого контролю над різними країнами світу. Немає сумніву, що згодом такими приводами можуть стати проблеми екології, охорони здоров'я, енергетики та все, що завгодно.

З огляду на вищевикладене, важко погодитися, що членство в НАТО є для України єдиною гарантією її національної безпеки, перепусткою до європейського раю, мало не стратегічною мрією всього українського народу.

Вступ України до вочевидь антиросійського союзу надовго легітимізує російсько-українське протистояння, зробить його незворотним, завдасть непоправної шкоди економічним зв'язкам, позбавить нашу державу геополітичного маневру — ні про який вибір орієнтації тоді не буде й мови: доведеться грати за правилами, нав'язаними Заходом, слухняно виконувати роль плацдарму НАТО проти Росії й можливого поля бою наступної війни, відмовитися від власних національних інтересів. Коротше, Україна надовго перетвориться на васала Заходу, що обслуговує його інтереси. Її неминуче буде втягнуто в російсько-натівське протистояння, що найзгубнішим чином позначиться на її соціально-економічному становищі. Саме в цьому й полягає загроза національній безпеці України.

Не можна обминути мовчанкою ще один аспект проблеми вступу до НАТО. Я розумію, що багатьом нашим політикам уже чужі такі «застарілі» комуністичні поняття, як «народ», та й слово «нація» вони тлумачать у суто апаратно-бюрократичному розумінні, але ж людей однак шкода. Як воно їм буде — українцям в Росії і росіянам в Україні, коли ці дві держави займуть позиції чітко й організаційно оформленого військового протистояння? Коли Росію буде проголошено офіційним стратегічним супротивником України? Хто зможе переконати мільйони громадян України, котрі мають рідних і близьких у Росії, що їх слід розглядати як «населення ворожої країни»? Чи питання ставилося не про переконання, а про примус? Про туманні поки що базікання про «п'яту колонну», підступ «певних сил», про загрозу використання російськомовних громадян України як «етнічної зброї» Росії? Всі ці питання не можуть не насторожувати, бо й дитині ясно, що вступ України до НАТО породить масу проблем суто гуманітарного характеру, розірве людські зв'язки і деформує їх зміст, призведе до загострення міжетнічного тертя, що само по собі неминуче створить загрозу національній безпеці України, поставить під знак запитання її суверенітет.

Отже, орієнтація України на Захід сама по собі становить загрозу для національної безпеки нашої держави, бо позбавляє її головного — права самостійно розв'язувати всі питання, пов'язані з розвитком усіх аспектів свого життя.

Якщо економічні інтереси України не знаходять на Заході ні розуміння, ні підтримки, то який же може бути геополітичний вектор їх спрямування? Об'єктивно економічні інтереси України спрямовані туди, куди тільки вони можуть бути направлені — на Схід, а конкретно — на Росію. Президент Л. Кучма сам казав в одному з виступів, що товарообіг між Україною та Росією минулого року становив більш як 18 млрд. доларів (перше місце), на другому — Німеччина — 1,4 млрд. Цифри кажуть самі за себе. Саме в Росії наші традиційні ринки, наші джерела сировини, наші зв'язки. Саме там взаємовигідне співробітництво, а стосунки із Заходом нагадують вулицю з одностороннім рухом, якою суцільним потоком ідуть до нас товари низької якості, ні до чого не придатні економічні моделі, недобросовісні рекомендації і грабіжницькі кредити вкупі з принизливими для будь-якої держави умовами, що дедалі більше применшують суверенітет України. Про якийсь зустрічний рух Захід і чути не бажає.

Звичайно, в україно-російських економічних взаємовідносинах є труднощі: проблеми постачання з Росії в Україну енергоносіїв, проблема українського цукру, низка інших. Є й політичні проблеми. Так, відносини України і Росії складаються непросто, часом драматично, чого й слід чекати після майже 350-річного спільного проживання в одній державі. Проте в цих відносинах немає нічого такого, що давало б привід для заклику: «Україна в небезпеці!». Ці проблеми розв'язуються, хоча й не так швидко, як нам хотілося б, проте не варто їх перебільшувати, драматизувати, підозрювати одне одного в найгірших намірах, хизуватися своєю непоступливістю й готовністю до конфліктів, видаючи їх за патріотизм і принциповість. Тим паче, що багато наших політиків національ-демократичного спрямування свою пихату непримиренність щодо Росії з лишком компенсують плазуванням перед західними країнами, забуваючи про те, що національні інтереси України мають бути захищені і на Сході, і на Заході. Ті, хто лякає нас наслідками орієнтації на Росію, «забули», що саме якнайтісніше співробітництво України та Росії в рамках СРСР показало свою високу плідність, вивело нашу країну до числа найрозвиненіших держав світу. Це історичний факт, який можна замовчати, але не можна спростувати. А шість років «пристрасної» дружби із Заходом перетворили нашу економіку на руїни, зруйнували всю соціальну сферу суспільства, спричинили тотальне зубожіння населення, ціле покоління позбавили майбутнього. І це також факт. Переорієнтація українських інтересів на Захід занапастила все народне господарство без якихось надій на його реанімацію — і неозброєним оком видно, що уряд України не має жодних серйозних програм виходу з економічної кризи, що дедалі поглиблюється.

І в суто гуманітарному плані розвиток відносин України з Росією слід надавати перевагу і вони мають більше перспектив, ніж відносини із Заходом: адже населення наших країн пов'язано мільйонами нерозривних родинних, ділових, наукових, приятельських зв'язків, ми вийшли з одного гнізда, ми зрозумілі одне одному, нас хвилюють ті самі проблеми, і коли комусь «не байдуже, як живуть люди в західноєвропейських країнах» (добре живуть, не турбуйтеся!), то мене незрівнянно більше цікавить, як живуть у Росії і росіяни, і українці та інші (тим більше, що, як мені здається, західноєвропейцям рішуче наплювати на те, як живемо ми, але я твердо знаю, що наші рідні й друзі в Росії думають і тривожаться за нас).

Щодо російської військової загрози, то я навіть не хочу концентрувати думки тих, хто заглиблюється в свої параноїдальні галюцинації (не думав, що хвороба «росіяни йдуть!» така заразна).

Слід визнати, що на сучасному етапі розвитку України жодних геополітичних джерел її безпеки немає у військовому плані, проте є доволі реальна загроза її економічній незалежності. І для того, щоб протистояти цій загрозі, всі сили мають бути зосереджені не на вигадуванні ворогів та друзів, а на наполегливій роботі з відновлення економічної могутності України, досягненні реальної незалежності.

Євген ТОДОРОВ,
народний депутат України
(фракція «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя»).

«Ми за реформу. Але не таку»

З ЧАСУ проголошення незалежності України мало не наймоднішим і найчастіше вживаним стало слово «реформи». Немає жодної сфери суспільного буття, до якої не прикладалося б це вже неабияк затерте від частого вживання поняття.

Ось і Міністерство народної освіти заявило, що ним розроблено й розпочато реалізацію структурної реформи освіти з метою досягнення рівня освіти цивілізованих країн та інтеграції у світову систему. Оголошено також, що система освіти вже перебуває на першому етапі реформування. А які, на наш погляд, перші підсумки?

Реформатори переконували громадськість,

що справи у сфері освіти поліпшаться, вона відповідатиме національним традиціям народу і світовим стандартам. То що сталося і відбувається на першому етапі?

З'ясовується, здійснюючи його, реформатори керувалися не так офіційно проголошеними цілями реформи, як тими умовами, в які сферу освіти було поставлено державою.

Міністерство відверто заявило, що оскільки фінансування освіти за останні роки різко знизилося, воно змушене було йти на скорочення своїх витрат, запровадивши «упорядкування» штатної чисельності (тобто скорочення штату педагогів), збільшення наповненості класів, часткову оплату за підручники, «диференційований» порядок харчування учнів, самоокупність вузів тощо.

Отакими «хитрощами» обертається політика уряду в сфері освіти: з одного боку, він прикривається фіговим листком реформ і обіцянками поліпшень, а з другого —фактичне погіршання справ у сфері освіти, руйнування того, що було досягнуто за багато років до проголошення незалежності.

Не буду голослівною. Наведу офіційні цифри і показники, які має підкомітет Верховної Ради з базової освіти, головою якого мене обрано.

Почну з головного — державного фінансування освіти. Воно не тільки не забезпечує планових потреб цієї галузі, а й зменшується з року в рік. 1995 року на освіту було заплановано бюджетом 5,54 відсотка від обсягу внутрішнього валового продукту країни, 1996-го— 4,97 відсотка, а 1997-го — лише 4 відсотки. Це ледве забезпечує лише 41 відсоток реальних потреб (по Донецькій області лише 37 відсотків!). Та й надходять ці асигнування із затримками і не сповна. Зазначу, до речі, що тільки на обслуговування іноземних боргів (тобто на виплату відсотків за ними) з держбюджету виділяють суми, що вдвічі перевищують витрати на освіту.

А які наслідки систематичного урізання державних витрат на освіту?

1997 року через відсутність фінансування не введено в дію жодного навчального об'єкта. Та разом з тим на 26 стало менше шкіл у містах, закрито 15 ПТУ, 18 шкіл-інтернатів, ліквідовано 6 вузів, 31 вуз об'єднано в 14 нових. У липні-серпні додатково ліквідовано ще 164 профтехучилища, в тому числі 14 у Донецькій області. Особливо тяжке становище склалося в сільській місцевості. Тут закрито 81 школу за збільшення контингенту учнів на 13,4 тис. чоловік. Через недостатнє фінансування в школах скорочено 16,7 тис. класів, а кількість учнів збільшилася на 13,4 тис. чоловік. Тепер у класах до 30—35 учнів, що значно утруднює навчальний процес.

Міністерство освіти відверто признається, що разом із скороченням кількості класів і груп продовженого дня воно змушене було рекомендувати перейти на 5-денний робочий тиждень, закрити вечірні й заочні школи, міжшкільні учбово-виробничі комбінати, скоротити кількість гуртків у школах і позашкільних установах, зменшити кількість класів з поглибленим вивченням предметів, ліквідувати ставки завідувачів методкабінетів і фільмотек. Багатьом педагогам пропонують відпустки без збереження зарплати тощо. Все це, як із задоволенням заявляє міністерство, дало змогу «заощадити» близько 127 млн. гривень. А тепер воно радить шукати на місцях позабюджетні джерела фінансування, в тому числі надання платних освітніх послуг і платне навчання студентів, пошук меценатів і спонсорів.

За останніми даними з місць, до початку нового навчального року плановано було закрити ще 118 шкіл, із яких 103 сільські, що суперечить Закону України «Про пріоритетність соціального розвитку села». Крім того, передбачено реорганізацію 322 повних середніх шкіл у неповні середні та скорочення 30 тисяч класокомплектів. У деяких районах були навіть спроби встановити плату за освітні послуги, передбачені навчальними планами і програмами та фінансовані державою.

І все це називається «збереженням позитивних нагромаджень нашої освіти»?

«Серйозні досягнення» реформи

є й у змісті освіти. Міністерство признається, що відповідно до постанови Кабінету міністрів № 1033 воно вже скоротило наполовину шкільний компонент базових навчальних планів, внесло низку істотних змін до деяких підручників. Додам: особливо до підручників історії, фальсифікувавши найважливіші історичні події у націоналістичному дусі. Чи не смішно все це видавати за спробу піднести рівень освіти до «європейського»?

Катастрофічна ситуація із забезпеченням сфери освіти підручниками. Через відсутність належного фінансування із 335 назв шкільних підручників і посібників, запланованих до видання 1997 року, видано лише 51. 12 відсотків за назвами і близько 13 відсотків за тиражем. А підручників для вищої школи вийшло лише 10 назв із 205 запланованих. І все це при 10 млн. учнів, які приступили до занять 1997 року!

Парадоксальна ситуація і з кадрами. Із випускників педагогічних навчальних закладів лише 69 відсотків ідуть на роботу за спеціальністю. Решта віддають перевагу торгівлі, приватному підприємництву тощо, де доход значно вищий за мізерні вчительські заробітки. Поза сферою освіти опинилися майже дев'ять тисяч висококваліфікованих педагогів за відчутної нестачі їх у школах. За оперативними даними обласних управлінь освіти, сьогодні в містах не вистачає більш як 2,6 тис. учителів, а в сільських школах — понад 12 тисяч. Залишаються вакантними й посади більш як 7 тисяч майстрів виробничого навчання (20 відсотків).

Посади вчителів у школах часто обіймають пенсіонери, студенти, які ще не закінчили вузи, і навіть випускники середніх шкіл. І водночас у 1997 р. плановано зменшити прийом до педагогічних вузів на 20—25 відсотків і скоротити на 15—20 відсотків викладачів вузів.

Дуже послаблена в школах виховна робота. Міністерство освіти, вказуючи на головну роль у її організації та проведенні класних керівників, віддає належне і фахівцям. Але разом з тим не перешкоджає скороченню посад і звільненню заступників директорів шкіл з виховної роботи та вчителів-організаторів. Так, наприклад, у Донецькій області останнім часом скорочено 8 тисяч учителів-предметників і вчителів-вихователів.

Прямий наслідок цього — збільшення злочинності серед неповнолітніх, як учнів, так і випускників шкіл, непрацевлаштованих після закінчення школи. В 1996 р. 10 відсотків випускників повної середньої школи і 21 тис. неповної середньої школи опинилися за бортом громадсько корисної діяльності. Ними та учнями шкіл і ПТУ було вчинено більш як 41 тисячу злочинів. Новим явищем стало поширення злочинності серед студентів.

З початком активного «реформування» сфери народної освіти (втім, останнім часом її чомусь не називають народною) в ній, крім усіх уже названих негативних наслідків, з'явився ще один камінь спотикання — невчасна виплата зарплати вчителям та іншим працівникам освіти. На 1 вересня 1996 р. заборгованість була 362,3 млн. грн. і за рік зросла ще на один мільйон, становивши на 1 липня 1997 р. 462,7 млн. грн. У деяких областях країни зарплату педагогам сповна не виплачували близько року. З цієї причини, починаючи з 1996 року і донині, педколективи понад тисячі загальноосвітніх шкіл оголошували страйки. Як результат — сотні тисяч учнів не сіли за парти на початку минулого навчального року в 552 школах. Дещо поліпшилося становище на початку нинішнього навчального року — у 69 школах 1 вересня не приступили до занять, але напруження не спало: вчителі продовжують вимагати неухильного виконання державою своїх обов'язків перед ними, зокрема вчасної оплати праці. Не обминули акції протесту і наше місто — Костянтинівку. Всім пам'ятні цьогорічні літні дні, коли вчителі, не добившись своїх справедливих вимог, пікетували міськраду. Місцеві власті були безсилі — грошей для виплати зарплати в міському бюджеті не було. Мені як депутатові Верховної Ради довелося звернутися до Міністерства фінансів і добитися надання одного мільйона гривень субвенції (безповоротної допомоги), який було витрачено на погашення заборгованості у зарплаті вчителям (600 тис. грн.) і медпрацівникам (400 тис. грн.). Це дещо зняло напруження, але становище, як і раніше, залишається складним: кошти до міського бюджету надходять туго через кризовий стан підприємств міста, а саме вони платять основні внески.

***

Виборці, прочитавши статтю, мають право запитати мене як народного депутата і вчителя за фахом: ви проти реформи освіти? Відповім: ні, я за реформу. Поліпшення в сфері освіти потрібні й корисні. Але я проти того, щоб, прикриваючись реформами, розвалювати освіту. Адже на ділі все стало гірше, про що свідчать наведені мною факти. Чому? Тому що кризою охоплено всю економіку країни, від якої залежить і освіта. За таких умов реформи в цій сфері не матимуть позитивного результату. То навіщо під добрим приводом реформ руйнувати те, чого досягли в сфері освіти за десятки років? Відповідь тільки одна: держава збанкрутувала. Вона не в змозі не лише вчасно виплачувати зарплату і пенсії, а й утримувати освіту.

Об'єктивно оцінюючи все викладене, можна зробити далекоглядні висновки про те, що затіяні урядом реорганізація і "вдосконалення" системи освіти в тому вигляді, як вони реалізуються, призведуть до руйнування створеної за багато років системи, що вважається найкращою в світі, а отже, й до зниження освітнього й культурного рівня населення України. Хіба мало нам того, що, за даними міжнародних соціологічних досліджень, молодь України з початку 90-х років перемістилася з третього на 42-е місце в світі щодо рівня розвитку інтелекту?

Яка мета цієї публікації? У ній, як і в попередніх (про Конституцію, про бюджет та інші), я намагалася об'єктивно інформувати виборців про суть найважливіших економічних, соціальних і політичних проблем держави.

Людмила ПАСІЧНА,
народний депутат України, голова підкомітету Верховної Ради з базової освіти (фракція «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя»).

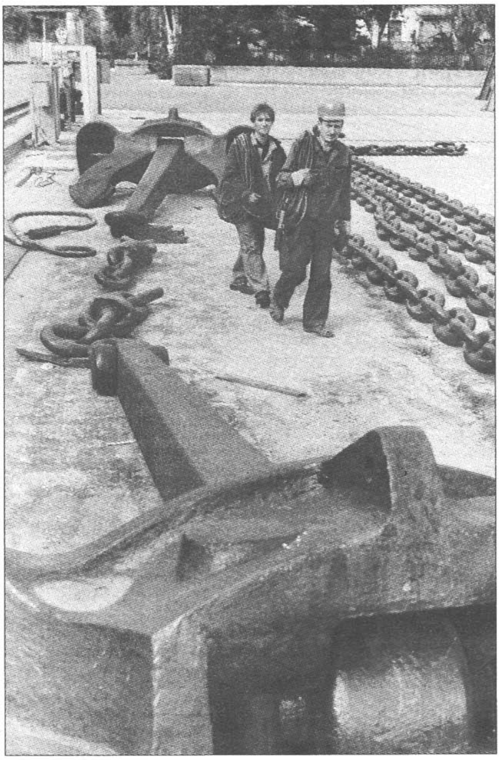
Прощавай чи до побачення, Канадо?

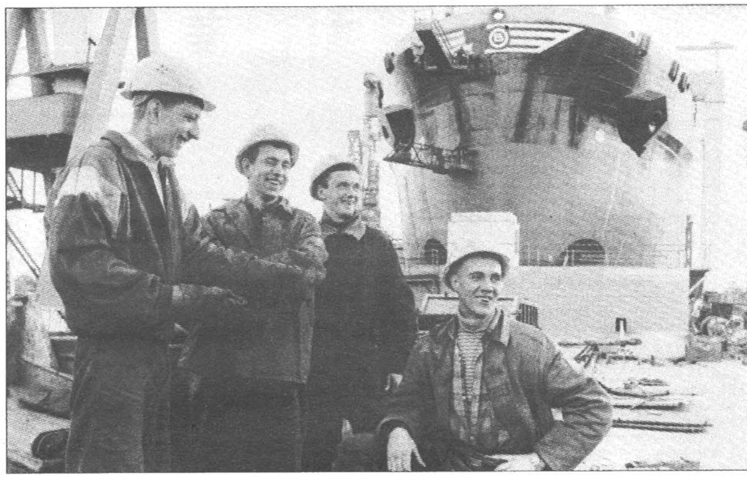
Канадсько-український проект «Освіта», заснований факультетом медицини університету Альберти (Едмонтон, Канада), здійснюється вже 5 років. За цей період понад 150 канадських фахівців у галузі педіатрії, акушерства та гінекології працювали в Україні, а 69 українських лікарів стажувалися в Канаді. Завдяки такому співробітництву десятки нових методик профілактики, діагностики та лікування хвороб жінок і дітей успішно застосовують в українських лікувальних закладах. У рамках проекту канадська сторона передала Медичній бібліотеці літератури на сумму 2,5 тисячі канадських доларів.

На жаль, у грудні нинішнього року канадський уряд припиняє фінансування «Освіти», але кошти на її реалізацію надходитимуть від приватних осіб та з інших джерел. За словами директора проекту Ігоря Гаука, засновники мають намір звернутися до уряду Канади з проханням фінансувати нові програми для України.

З метою продовження співробітництва між МОЗ України, Головним управлінням охорони здоров'я м. Києва та факультетом медицини університету Альберти підписано меморандум про співпрацю.

Оксана ЧЕХОВСЬКА.

(Початок на 1-й стор.).

На зустрічі з керівниками заводу-ювіляра Прем'єр повідомив, що уряд розробляє довготермінову програму економічних зв'язків із Росією, замовлення якої, на його думку, стабілізують роботу українських суднобудівних підприємств. Нині на Чорноморському суднобудівному споруджують танкери-продуктовози, траулери, нещодавно освоєно випуск обладнання для цукрової та м'ясо-молочної промисловості. У своєму привітанні колективові ЧСЗ Президент України Леонід Кучма зазначив: обмежені фінансові можливості поки що не дають змоги урядові робити замовлення на судна, однак вони обов'язково будуть. Адже суднобудування для України, яка є морською державою, залишається стратегічно важливою галуззю. Це також вселяє надію на зміни на краще. Та найбільше корабели покладаються на власні розум і руки.

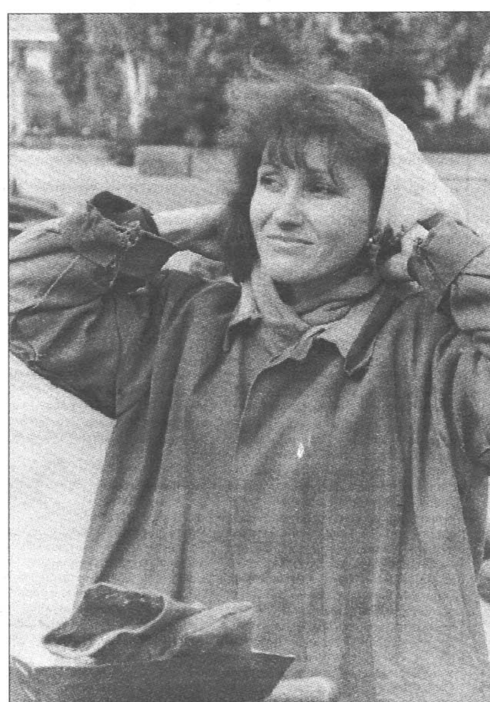
Миколаїв.

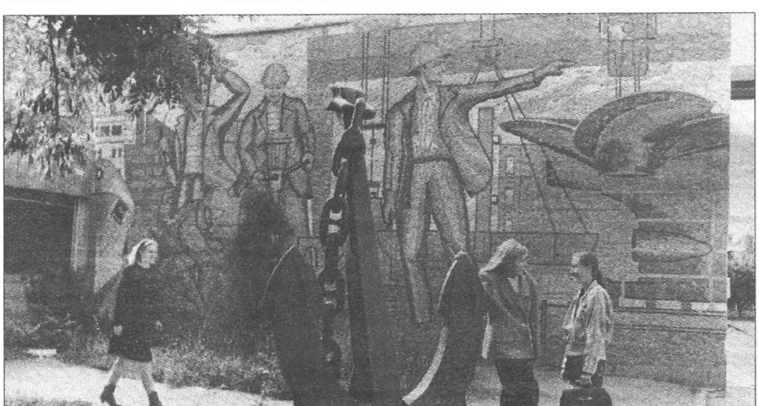
Фото Олександра КРЕМКА.

Вік прожити — не море перепливти

Була війна і після світової

Політичне збройне протистояння у Західній Україні в 40-х роках — незагойна рана українського суспільства

Точка зору

***СТАВЛЕННЯ** до подій на західноукраїнських землях у 40-х — на початку 50-х років свідчить про жахливі наслідки епохи тоталітаризму. Впродовж усього післявоєнного періоду радянська пропаганда всіма засобами намагалася зобразити великомасштабний національно-визвольний рух на цих теренах як терористичну діяльність Організації українських націоналістів (ОУН) та її збройного формування — Української повстанської армії (УПА), ретельно замовчуючи причини такого масового опору.*

Лише в наш час, коли Україна стала незалежною державою, коли щораз доступнішими стають архівні документи тих часів, стало можливим відтворити цю тяжку сторінку української історії XX століття. Адже мусимо, врешті-решт, з'ясувати все без упереджень, об'єктивно, проаналізувавши комплексно історичні події тих часів. Цю місію найкраще, на мою думку, мали б виконати історики і політологи післявоєнних поколінь, яких я й закликаю до активної праці.

Будучи народним депутатом України від Стрийщини, що на Львівщині, яка в усі періоди історичного минулого була дуже активною в політичному житті, хотів би стисло висловити своє бачення проблеми історії ОУН-УПА, вибудоване на реальних фактах тогочасного періоду, що я ввібрав від оточення та своїх краян, а також проаналізоване на основі літературних джерел. Серед останніх привертає увагу довідка відділу історії України періоду Другої світової війни, підготовлена торік Інститутом історії України Національної академії наук України «Проблеми історії ОУН-УПА» (далі — довідка НАНУ), дані з якої і погляди науковців широко використаю, оскільки вони не відомі широкому загалу.

Після поразки у національно-визвольних змаганнях 1918—1920 років наміри здобути Українську самостійну соборну державу перебрала на себе Організація українських націоналістів, створена в 1929 році. У наступні десять років ОУН протистояла антиукраїнській політиці польських колонізаторів.

У роки Другої світової війни через західноукраїнські землі тричі пронеслося воєнне лихоліття. Наслідком кожного з них була докорінна зміна суспільно-політичного устрою. Режими мінялись, але незмінною була їхня характерна особливість — насильство і терор.

Як відомо, результатом домовленості між урядами Німеччини і Радянського Союзу в серпні 1939 року (пакт Молотова—Ріббентропа) стала воєнна інтервенція СРСР у Західній України і Західній Білорусії у вересні 1939 року. Всупереч міжнародному праву, людяності і гуманності репресивний апарат Радянського Союзу за два роки здійснив страшний процес руйнації демократичних засад суспільства, масово застосовував репресивно-депортаційні акції. Цими діями радянська влада протиставила собі переважну більшість населення західних областей України. Проте масового організованого опору насиллю в той період не було. Про масові злочини НКВС проти мирного населення —розстріли в тюрмах Львова, Дрогобича, Станіслава, Стрия, Коломиї та інших містах — стало відомо лише після відступу радянських військ у червні 1941 року. Це варварство якнайпромовистіше відкрило справжнє обличчя більшовицького тоталітарного режиму, спричинило його цілковиту неприйнятність на західноукраїнських землях.

Після того, як 30 червня 1941 року ОУН(б) (кінцевий розкол ОУН на прихильників Мельника і Бандери стався в квітні 1941 р.) таємно від німців відновила незалежність України, проголошену в 1918 р., стало остаточно зрозуміло, що в особі нацистської Німеччини український народ має непримиренного ворога, який виношує суто імперіалістичні наміри. Керівники ОУН(б) — Степан Бандера, Ярослав Стецько та інші — були заарештовані, Галичину адміністративно долучили до складу Польського генерал-губернаторства, що викликало велике невдоволення галицьких українців, які воліли бути разом з рештою України. У цей період члени ОУН(б) змушені були піти у підпілля, де створили нелегальні національно-державні структури на місцевому рівні.

Особливе невдоволення населення України політикою німецьких окупантів викликали примусове вивезення чоловіків і жінок на роботи в Німеччину, гестапівські репресивні акції проти всіх, хто відстоював українську національну ідею створення незалежної держави.

Неабияку роль у формуванні руху опору в той час відіграло польське націоналістичне підпілля, а на Волині — й радянський партизанський рух. Польський еміграційний уряд, відстоюючи східні кордони Польщі згідно з Ризьким мирним договором 1921 року (по річці Збруч) та виходячи з міжнародного невизнання західного кордону СРСР, намагався утвердити свою присутність у Галичині й на Волині, для чого широко використовував підпільні збройні формування Армії крайової, яка проводила масові терористичні акції проти українського населення. Радянські партизани намагалися терором залучити місцеве населення до активного опору німецькій окупаційній владі, що, певна річ, викликало зустрічні репресивні акції.

Ситуація нагально вимагала активного захисту українського населення від фізичного винищення. Цю роль узяли на себе збройні відділи ОУН — Українська національна самооборона. Це ще не була повстанська армія, бо її члени не перебували при зброї постійно, а лише в разі потреби. Вважається, що **формування з окремих загонів Української повстанської армії під егідою ОУН(б) було завершене у жовтні 1942 року.** Після цього розпочалася активна розбудова УПА не лише на західних, а й на східних теренах України. Визвольні гасла, заклики до створення незалежної соборної Української держави та боротьба проти іноземних поневолювачів усіх мастей забезпечували масовий приплив добровольців.

Отже, діяльність УПА в період німецької окупації була, безперечно, антинімецька. Це підтверджують як архівні документи, так і масові факти збройного опору окупантам. При цьому, чим більшими були насилля і терор, тим більшим і масовішим був опір українського населення, що його уособлювала УПА.

Зі вступом Червоної армії на західноукраїнські землі Українська повстанська армія, виконуючи вказівки Центрального проводу ОУН(б) та настанови III Надзвичайного великого збору ОУН (серпень 1943 р.), цілковито зосередилася на збройній протидії фронтовим з'єднанням Червоної армії та радянським партизанам. Нерівні бої та сутички з регулярними військами тривали і після проходження основних сил діючої армії.

Боротьба УПА з органами радянської влади не припинилася і після закінчення німецько-радянської війни. Навпаки, вона ще посилилася, що стало реакцією населення, як зазначають історики, на «вияв граничної жорстокості, навіть садизму, мародерства, моральних знущань над населенням». Ще довгих шість (!) років тривала ця сповнена героїзму боротьба. Офіційно, згідно з постановою Кабміну України від 8.02.94 р., її окреслюють 1944—1951 роками.

Ареною кривавої боротьби, як зазначається в довідці НАНУ, стала величезна територія, принаймні, 10 областей загальною площею в 150 тис. кв. км, на якій проживали 15 мільйонів населення. А ще треба мати на увазі, що УПА вела активні бойові дії на українських етнічних землях, які відійшли до Польщі — Лемківщині, Перемишльщині, Ярославщині, Холмщині, Підляшші.

Як відзначають історики НАНУ, «український національно-визвольний рух на заході республіки набрав масштабів і характеристик **громадянської війни»** (підкреслення наше. — **І. О.**), «... на щойно визволеній від фашистів українській землі розгорнулася справжня партизанська війна. Її метою було утворення на місцях під орудою ОУН нелегальної національно-державної структури, яка могла б протистояти органам радянської влади. Майже на всій території, де діяли підпілля ОУН та загони УПА, було фактично двовладдя (підпілля і ради). Нелегальну владу репрезентували станиці, кущі, районні, надрайонні, окружні, обласні та крайові проводи ОУН».

Про великі масштаби бойових дій у регіоні свідчать дані про бойові втрати з обох боків. За даними знайденої нещодавно в архівних фондах довідки НКВС УРСР, підписаної заступником наркома Строкачем, який курирував західні області, у період з лютого 1944 р. до жовтня 1945 р. (а це, враховуючи час визволення території від німецьких військ, в основному 3—4 місяці) Червоною армією та військами НКВС було проведено 26685 бойових операцій проти ОУН-УПА. У свою чергу, повстанці здійснили 6128 операцій. За цей час вбито 98 тисяч 846 повстанців та підпільників і захоплено 104 тисячі 990 осіб (їх також чекала смерть якщо не на місці, то в таборах ГУЛАГу). Отакою кривавою була ця нерівна боротьба!

Були, звичайно, втрати і з радянського боку. Як зазначається, загинуло 9621 чол., поранено 1343 і пропало безвісти 2456 чол. І все це за дуже обмежений час. Можна уявити собі, що діялося в 1946, 1947 та 1948 роках, коли боротьба набрала ще більших обертів! Радянська сторона до т. зв. чекістсько-воєнних операцій широко залучала не тільки загальновійськові, а й мотомеханізовані та військово-повітряні підрозділи Львівського військового округу.

Як зазначають історики, радянські органи «чинили суд і розправу», по суті, на власний розсуд, перетворивши західноукраїнський регіон на «зону відчуження» —свого роду «Вандею». Міста і села краю було накрито густою агентурно-інформаційною мережею держбезпеки. Нині відомо, що у західних областях в 1944—1945 рр. діяло 359 резидентів, 1473 агенти і 13085 таємних інформаторів. До того ж в органах держбезпеки і внутрішніх справ семи західних областей налічувалося 22 тисячі штатних працівників. Ними «розроблялося» 379 формувань УПА, провадилися великомасштабні «прочісування» кадрового складу підприємств, установ (виявлено при цьому 14581 «підозрілий і ворожий елемент»), депортації сімей «бандпособників» до Сибіру (за офіційними даними, понад 200 тис.).

Репресувати сім'ї повстанців — вислати їх до Сибіру, організувати показові судові процеси і засуджених покарати на смерть привселюдно запропонував уже в серпні 1944 року, коли ще не відомо було, що до чого, перший секретар Львівського обкому партії Грушевський (Центральний державний архів громадських об'єднань України, ф. 1, оп. 23, спр. 219, арк. 20).

А на нараді в Рівному з питань боротьби проти ОУН-УПА вимагали не проявляти «неймовірний гуманізм»: «Ми боїмося іноді хату спалити, коли її треба спалити негайно».

Свій особливий вклад у визначення тактики боротьби проти ОУН-УПА вніс і Микита Хрущов. У своїх виступах він давав різного роду «рекомендації», запропонував свій «метод» компрометації «класово-ворожих елементів», схожий на провокацію. Чи не його це «рекомендації» і «метод» таємної війни використовували енкаведистські загони під виглядом УПА! Як відомо з реального життя, саме ці загони, що зовні не відрізнялися від боївок УПА, під збройним прикриттям органів держбезпеки нишпорили по селах і містечках, чинили вбивства, грабунки, насилля над мирним населенням — і все це під виглядом і на рахунок справжніх повстанців з УПА.

Отже, є всі підстави вважати, що органи держбезпеки і радянської влади діяли під керівництвом комуністичної партії. Всі вони однаково відповідальні за геноцид української нації, у даному разі — на західних землях.

Постає запитання: що мали робити українці західних областей, коли їх намагалися позбавити всього, чого вони спромоглися дуже важкою працею? Коли арештовували кожного, хто, на думку «визволителів», міг лише думати не так, як нав'язувала більшовицька пропаганда? Тим паче, що арештовані пропадали без сліду. Коли чинилися масові згвалтування, коли зовсім не навчених і не озброєних чоловіків і навіть підлітків без будь-якого формального призову кидали в окопи, де вони з однією гвинтівкою на кількох мали протистояти німецьким «тиграм» і «пантерам» (німці не брали галичан до армії, на фронт, тому було кого залучити до боротьби з німецьким окупантом), а фактично була нагода чужими руками «позбутися» небажаних опонентів. У цьому плані радянська тоталітарна система була неперевершена.

Отже, доведені до відчаю люди не мали іншої альтернативи, як боротьба.

Оцінюючи діяльність ОУН-УПА, треба пам'ятати, що вони боролися на своїй, рідній землі, що захищали від насилля і терору своїх батьків і дітей. Керівних та відповідальних працівників (а це були всі, починаючи від районної ланки) добирали в інших областях України та східних районах СРСР і їх орієнтували на вживання «брутальних, жорстких аж до репресій командно-натискних методів, а місцеве середовище розглядати як однозначно вороже». Чи личило б волелюбному українському народові не боротись аж до смерті, якщо було зрозуміло, що смерть йому гарантована в більшовицькому ярмі?

Історики НАНУ ставлять риторичне запитання: на що розраховували ОУН-УПА, втягуючись до затяжної, кривавої війни в краї? Вони, науковці, мабуть, не позбулися цілком радянського бачення проблеми і «злегка кивають» у бік США та Англії. Та як можна повірити в будь-яку допомогу повстанцям з боку зовнішніх сил, якщо «залізна завіса» була така щільна? УПА не змогла б вистояти проти такого гіганта, як СРСР, і місяця, якби не мала всенародної підтримки. Повстанці, як і переважна більшість населення, вважали, що український народ, який зазнав надто великих втрат у боротьбі з німецьким окупантом, має незаперечне право на вільний і незалежний розвиток у своїй національній державі. Вони справедливо вважали, що УРСР — лише адміністративно-територіальна одиниця (свого роду царська генеральна губернія) Російської імперії, що виступала під політичним псевдонімом «СРСР».

Повстанці не вважали себе громадянами СРСР, тому не могло бути й мови про якусь «зраду батьківщини», вони вірили, що після війни не буде змови між переможцями про поділ Європи і світу на «сфери впливу», як це зробили напередодні війни Гітлер і Сталін. На жаль, сценарій повторився, «великі цього світу» наче забули про право народів на самовизначення. В результаті, як підкреслюють історики НАНУ, маємо «найтяжчу, найтрагічнішу сторінку української історії». Цю, як вважають, «надзвичайно складну, заплутану, політизовану і хворобливу проблему» треба вирішити. Самі історики НАНУ воліли б винести її на певний час (мабуть, поки не вимруть усі учасники цих подій) за рамки суспільно-політичного життя, а вивчати її як суто наукову, історичну проблему.

Іншу позицію посіло Міністерство оборони України. У листі до Верховної Ради України, підписаному міністром Олександром Кузьмуком, стверджується: «Вважаємо за доцільне з метою загальнонародного примирення і враховуючи те, що діяльність ОУН-УПА не була партійною боротьбою за владу, а мала національно-визвольний характер, визнати її справді визвольною боротьбою за незалежність України».

До цього висловлювання не маю що додати. Вважаю, що молоді, післявоєнні покоління не можуть нескінченно нести на собі тягар сталінських стереотипів. Півстоліття, що минуло від тих подій, — час цілком достатній, щоб дійти взаєморозуміння, примирення і єдності українського суспільства. Це був би вагомий вклад у справу демократизації і європеїзації нашого суспільства, до чого ці покоління й змагають. Як перший крок вважав би за доцільне надати воякам УПА, які брали участь у політичному збройному протистоянні органам радянської влади в 1944—1951 роках, статусу учасника бойових дій згідно із Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», змінивши відповідно пункт 16-й статті 6-ї закону.

Ігор ОСТАШ,
народний депутат України.

На здобуття Державної премії України 1997 року в галузі науки і техніки

І в космосі, й на землі

РОБОТУ колективу вчених і промисловців «Розроблення теоретичних основ автоматизованого оптимального проектування машин, конструкцій, приладів, створення на цій базі зразків сучасної техніки із впровадженням у серійне вітчизняне виробництво нового покоління конкурентоспроможних турбокомпресорних систем», висунуту на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки за 1997 рік, можна сміливо зарахувати до найкращих зразків сплаву науки і машинобудування.

Колектив авторів, який складається з провідних учених знаменитих харківських наукових шкіл оптимізації конструкцій — д. т. н. проф., академіка МІА Володимира Гриньова, д. т. н., проф., чл.-кор. ІА України Едуарда Сімсона; динаміки і міцності машин — д. т. н., проф. Сергія Богомолова, проф., чл.-кор. ІА України Вадима Бортового; оптимального управління і автоматизації експерименту — д. т. н., проф. Юрія Костенка, д. т. н., проф. Леоніда Любчика; головних конструкторів: ВАТ СМНВО імені Фрунзе к. т. н. Володимира Сухиненка, ЗАТ «Турбо-Веста» к. т. н. Вартана Петросяна; генеральних директорів великих промислових підприємств: ВАТ СМНВО імені Фрунзе, к. т. н. Володира Лук'яненка і АТ «Автрамат» д. т. н., академіка ІА України Миколи Куцина, зміг подолати весь шлях, від нових наукових ідей і конструкторських розробок до серійного виробництва важливих видів машинобудівної продукції.

Обговорювана робота дуже гармонійно і масштабно поєднує три частини, які, в свою чергу, відбивають три фази багаторічної праці великого авторського колективу.

ПЕРША — розробка теорії, числових методів і програмного забезпечення оптимального проектування механічних систем і конструкцій. **ДРУГА** — створення широкої гами зразків машин і пристроїв з екстремальними характеристиками з найрізноманітніших технічних сфер. **ТРЕТЯ** — масштабне промислове впровадження в одній із найважливіших технічних галузей — освоєння в Україні серійного виробництва нового покоління турбокомпресорів різного призначення.

Оформлення сучасної теорії оптимізації пов'язують з бурхливим розвитком космонавтики 50—60-х років. В той час для розв'язання завдань оптимального управління літальними апаратами академік Леонід Понтрягін і його колеги розробили принцип максимуму (Понтрягіна), який досі вважається вершиною варіаційного зчислення. Незабаром після публікації цих робіт харківський учений Володимир Гриньов розпочав вперше роботу над оптимізацією форми елементів конструкцій і механічних систем. Надзадачею цього наукового напряму було надання нового виміру механіці деформованого твердого тіла — виявлення зв'язку між затребувними функціональними характеристиками, з одного боку, і формою елементу, за якої досягають цих характеристик, — з іншого.

У працях Володимира Гриньова вперше дано відповіді на найважливіші питання матеріалозберігаючого конструювання: якою має бути форма елементу, що здатен витримати максимальне несуче навантаження при заданому об'ємі матеріалу; за якої форми деталь заданої матеріалоємності має максимально стійкі характеристики в умовах зовнішнього навантажування; як зробити конструкцію міцною і легкою одночасно; як підібрати геометрію і параметри конструкції машини, убезпечивши її від небезпечних резонансів з усілякими зовнішніми динамічними впливами. Ці завдання мали величезне значення для вироблення принципів і рекомендацій щодо проектування в авіаційній і аерокосмічній галузях, автомобіле- і суднобудівництві, інших галузях машинобудування, будівництві.

У подальшому д. т. н., проф. Володимир Гриньов і д. т. н., проф. Едуард Сімсон розвинули теорію і чисельні методи оптимального проектування конструкцій, розглядаючи багатокритеріальні, мультидисциплінарні завдання оптимізації складних конструкцій з великою кількістю варіюючих параметрів і функціональних обмежень. Цей математичний апарат і програмне забезпечення дали можливість перейти від розгляду окремих елементів конструкцій до машин і приладів в цілому.

Під керівництвом докторів наук Сімсона, Гриньова, Богомолова було створено широку гаму медичних ультразвукових приладів для ультразвукової хірургії, нейрохірургії, офтальмології, отоларингології, які пройшли широку та успішну практику в провідних медичних закладах України та СНД.

Ті самі методи, а часто й універсальне програмне забезпечення, використовували при створенні деяких елементів космічної техніки. Професори Богомолов, Бортовий, Гриньов, Сімсон за завданням НВО «Енергія» керували роботами ХПІ з розрахунку та проектування різних вузлів і елементів космічного кораблячовника «Буран». Несуча великогабаритна конструкція щогли, що розгортається й використовує оптимальне «сочевичний» перетин (система «Тополь»), досі не має аналогів. Цю роботу було виконано в ХПІ також за завданням НВО «Енергія» під керівництвом проф. Вадима Бортового і завершили її установкою і успішною експлуатацією «Тополя» на космічній станції «Мир». Принципово нові результати одержали космонавти Леонід Кизімов і Володимир Соловйов на станції «Салют-7», використавши унікальний прилад — мікродеформатор для цілком автоматизованого випробування механічних властивостей матеріалів з використанням системи автоматизованого оптимального проектування і самого приладу, і форми зразків.

Оптимальне поєднання сучасних наукових досліджень авторів спільно з ЗАТ «Турбо-Веста» («ТВ») з виробничою практикою дало моторобудівникам України гаму нових турбокомпресорів сімейства «ТВ», які повністю замінили морально застарілі турбокомпресори минулого покоління. Це дало можливість зменшити питомі ефективні середньоексплуатаційні витрати палива для комбайнових модифікацій на 6 г/кВт. г, а для тракторних — на 12 г/кВт. г.

Величезне політичне і народногосподарське значення в Україні мало в 70—90-ті роки освоєння промислового виробництва турбокомпресорів для газоперекачувальних станцій а також нафтогазохімічних технологій в СМНВО імені Фрунзе. За безпосередньої участі Володимира Лук'яненка виконано завдання з оптимального проектування уніфікованих турбокомпресорних машин і ГПА, виготовлено і випробувано їхні дослідні екземпляри, освоєно серійне виробництво. Він був ініціатором створення в Україні (в СМНВО імені Фрунзе) унікальної експериментально-дослідної бази випробування вузлів і дослідних зразків турбокомпресорів і ГПА (Тест-Центр), яка допомогла впровадити останні досягнення вітчизняної і зарубіжної науки і, передусім, оптимального проектування під час освоєння третього покоління ГПА. Володимир Сухіненко виконав велику дослідницьку і організаційну роботу з газової динаміки, яка завершилась розробкою уніфікованих рядів змішаних проточних частин для ГПА третього покоління, а також для модифікації агрегатів, які вже в експлуатації.

В короткий термін на базі оригінальної концепції оптимального проектування і запроваджених в реальну практику проектування програмних комплексів САОПР було створено, а згодом розвинено в кілька типорозмірних рядів і безліч модифікацій нове покоління газоперекачуючих турбокомпресорів ГПА на базі авіаційних і суднових двигунів. Було забезпечено рівень к. п. д. 0.78 — 0,82, що досягав, а в деяких випадках перевищував західні аналоги.

Досягнення авторів поряд з науково-технічним значенням їхніх праць відіграють істотну роль у зміцненні престижу України на міжнародній арені, будучи частиною її внеску в наукові дослідження. У цілому представлена робота — закінчений комплекс теоретичних і практичних досліджень, впроваджених у промислове виробництво і, на нашу думку, заслуговує на присудження Державної премії України 1997 року в галузі науки і техніки.

Анатолій ВАСИЛЬЄВ,
виконувач обов'язків президента Української інженерної академії, академік Міжнародної інженерної академії;

Борис ГУСЄВ,
президент Російської і Міжнародної інженерних академій, член-кореспондент Російської Академії наук.

«ТИ МЕНІ БІЛЬШЕ НЕ ДРУГ..?»

ПАМ'ЯТАЄТЕ в дитинстві, інколи ваш партнер у пісочнику заявляв: «Я не гратиму з тобою — ти граєш не за правилами». Ці правила встановлювалися за домовленістю з партнером. І якщо ви хотіли продовжувати гру, то відновлювали справедливість, продовжуючи грати за правилами, а якщо не бажали її продовжувати — вперто наполягали на своєму, а партнер просто відвертався і йшов геть.

Наше ставлення до зарубіжних інвесторів (партнерів) інколи нагадує ситуацію в пісочнику. А придумані нами правила гри досить часто різко змінюються, що сповнює здивуванням і нерозумінням іноземних інвесторів, а інколи й змушує залишати наш ризикований і просто непередбачуваний ринок. Згадаймо. Лише з 1992 по 1996 рр. тричі повністю змінювався спеціальний законодавчий акт, який визначав режим іноземного інвестування. Спочатку був Закон «Про іноземні інвестиції» (1992 р.), який, до речі, іноземні інвестори вважали найпрогресивнішим, порівняно з анологічними актами, що діяли в країнах колишнього СРСР. Потім був Декрет Кабінету міністрів України «Про режим іноземного інвестування» (1993 р.). І, нарешті, Закон України «Про режим іноземного інвестування» (1996 р.).

Перші два декларували збереження дії норм, які надавали гарантії і пільги іноземним інвесторам у разі зміни законодавства. Останній це положення уже визначав не в тексті закону, а в тексті постанови про набуття законом чинності.

А що на ділі? Декларація залишилася лише декларацією чи все-таки ні?

Візьмемо, для прикладу, оподаткування прибутку.

Нова редакція Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (22 травня 1997 року), на відміну від аналогічного, що існував раніше, не передбачає пільги щодо податку на прибуток для підприємств з кваліфікованою іноземною інвестицією, що, власне, і стало підставою для вимог податкових служб сплатити податок на прибуток такими підприємствами. І все-таки, податкові канікули для підприємств з кваліфікованою іноземною інвестицією ніхто не скасовував, така пільга є і закріплено її в інших нормативних актах спеціального законодавства.

Зокрема, ч. 4 ст. 11 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» передбачає, що «стабільність кількості видів і розміру податків гарантується державою на термін не менш як 5 років». Положення про гарантії стабільності умов здійснення інвестиційної діяльності закріплено також у ст. 8 чинного Закону України «Про режим іноземного інвестування», в якому передбачено, що в разі зміни законодавства є десятирічна гарантія застосування спеціального законодавства, яке діяло на момент реєстрації інвестиції. А ст. 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (у старій редакції) закріплювала звільнення підприємств з кваліфікованою іноземною інвестицією терміном на п'ять років з моменту внесення такої інвестиції від податку на прибуток.

Незважаючи на те, що деякі з наведених правових норм формально скасовані законодавцем, вони таки мають юридичну силу. Це підтверджує п. 5 Постанови Верховної Ради України від 19 березня 1996 року «Про порядок набуття чинності Законом України «Про режим іноземного інвестування». До іноземних інвестицій, «які було фактично внесено до набуття чинності цим законом, на вимогу іноземного інвестора застосовуються державні гарантії захисту іноземних інвестицій, передбачені спеціальним законодавством України про іноземні інвестиції, яке було чинне на момент внесення цих інвестицій».

Окрім того, встановлений порядок набуття чинності Законом України від 22 травня 1997 року «Про внесення змін до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (з 1 липня 1997 року) не може застосовуватися до підприємств, які раніше мали пільги щодо податку на прибуток тому, що це суперечило б статтям 1 і 3 базового Закону України «Про систему оподаткування» (в редакції від 18 лютого 1997 року). Відповідно до цього закону зміни і доповнення до законів України з питань оподаткування в частині пільг вносяться не пізніш як за шість місяців до початку нового бюджетного року і набувають чинності з початку нового бюджетного року. В період бюджетного року податки і пільги мають бути стабільні.

Враховуючи викладене, хотілося б підтримати пропозицію деяких народних депутатів України, Державної податкової адміністрації України про необхідність введення нової редакції закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» з 1 січня 1998 року, що дасть можливість уточнити деякі положення закону, привести його у відповідність до інших законодавчих актів, які були ухвалені раніше. Інакше цей закон стає ще одним каменем спотикання іноземних інвесторів і нашої держави, як це вже було з податком на додану вартість кілька років тому. Дія цього закону з 1 липня 1997 року в тій редакції, що є, буде підставою для судових процесів, внаслідок яких держава не лише програє, а й, можливо, вкотре підкреслить ненадійність державних гарантій, що вплине на втрачання авторитету нашої держави. Чи потрібно це нам?

Володимир ГРИНЧИШИН,
заслужений юрист України, кандидат юридичних наук;

Сергій ДЕМСЬКИЙ.

На допомогу поспішає Червоний Хрест

Милосердя

МІЖНАРОДНИЙ комітет Червоного Хреста, створений 1863 року в Женеві, спочатку мав за мету допомагати жертвам збройних конфліктів. Нині регіональні організації Червоного Хреста та Червоного Півмісяця в Україні й в усьому світі опікуються жертвами промислових катастроф, людьми похилого віку, інвалідами, дітьми-сиротами.

Так, Київським обласним комітетом Червоного Хреста, який очолює Світлана Кукса, створено патронажну службу милосердя. 130 медсестер допомагають самотнім пенсіонерам —купують ліки та продукти, готують обід. Їхня діяльність особливо відчутна й потрібна в селах, де частогусто до найближчої поліклініки без власного автомобіля не дістатися, і, крім патронажних сестер, багатьох старих ніхто не відвідує.

Цього року з ініціативи відділення Червоного Хреста столичної області відкрито 3 кімнати медико-соціальної допомоги — у селищі Володарка, Обухові та селі Лисняки Яготинського району. А в місті Василькові ця благодійна організація влаштовує для самотніх людей похилого віку безплатні обіди.

У відділеннях Червоного Хреста перший прихисток знаходять часто діти, яких батьки покинули напризволяще. «Червонохресна» бригада Сквирського району взяла шефство над малюком, якого легковажна мати залишила просто на сходах пологового будинку...

Нещодавно Київське обласне відділення Червоного Хреста звернулося до благодійних фондів та бізнесових структур із закликом підтримати акцію «Зимова естафета милосердя». На зібрані кошти працівники Червоного Хреста придбають одяг та продукти харчування для малозабезпечених співгромадян та дітей-сиріт.

Оксана ЗАПОРІЗЬКА.

Фотофакт

Смачний подарунок дітям

На Сімферопольському консервному заводі імені 1 Травня в рамках реалізації національної програми «Діти України», що її патронує дружина Президента Людмила Кучма, налагоджено виробництво лікувально-профілактичного харчування. Для його виготовлення використовуватимуть екологічно чисту фруктову сировину з цілющими фітодобавками, які постачатиме Нікітський ботанічний сад. Днями Людмила Кучма ознайомилася з роботою нової виробничої лінії.

На знімку: Людмила Кучма серед мешканців Сімферопольського дитячого притулку.

Фото Анатолія БОВТА (ДІНАУ-Укрінформ).

Місцевий масштаб

Розрахуються зерном

ПІДПРИЄМСТВА Сумщини заборгували обласному відділенню Пенсійного фонду близько 43 мільйонів гривень, з яких 35 мільйонів винні підприємства агропромислового комплексу. Три місяці поспіль пенсіонери марно виглядали листоношу.

За словами начальника облуправління ПФ Миколи Карпенка, певні зрушення відбулися завдяки виконанню урядової програми щодо виплати заборгованої зарплати: вже в липні надходження до фонду істотно зросли.

Обласне управління ПФ разом з облдержадміністрацією активно впроваджує механізм розрахунків з боржниками натуроплатою — з цьогорічного врожаю. З цією метою господарства області виділили додатково 8654 тонни зерна, з яких 3561 тонну пенсіонери вже одержали натуроплатою. Кошти від реалізації решти зерна надійдуть на рахунок фонду згодом.

Віктор ТАРАСЕНКО.
Сумська область.

Краєзнавство: революційних змін не передбачають

Конференції

У Харківському державному університеті розпочалася Всеукраїнська наукова конференція «Історичне краєзнавство та культура». Такий представницький форум фахівців з вітчизняної історії зібрався тут чи не вперше за кілька останніх десятиріч. На конференцію заявлено понад 300 доповідей науковців з усіх регіонів України.

За словами координатора цього заходу, наукового співробітника ХДУ Сергія Посохова, ніяких революційних змін у краєзнавчий рух конференція не внесе: наука про минуле не може базувати на тимчасових кон'юнктурних ідеологічних засадах. Історики, археологи та й інші науковці, зазвичай, живуть і трудяться за відомим філософським принципом: я знаю, що нічого не знаю. Але оскільки решта не знає навіть цього, то вони всіляко намагаються донести до кожного з нас історичну правду про дні давно минулі, про події, які ще свіжі в пам'яті старших поколінь. Тому, окрім багатьох суто краєзнавчих проблем, конференція спробує розставити крапки над «і» у проблемі історичної справедливості щодо жертв політичних репресій періоду тоталітаризму.

Водночас харківська конференція має на меті засвідчити і той факт, що наука в Україні не загинула, як декому здається, навіть така «непрактична», як краєзнавство. У дні її роботи будуть представлені нові книги. До речі, учені ХДУ започаткували літературну серію «Харківський біографічний словник». А попереду — унікальні розкопки періоду перших поселень на цій землі. Жваво обговорюється питання про створення краєзнавчого музею просто неба у славнозвісному селі Сковородинівка, де покоїться прах видатного українського просвітителя.

Утім найбільший інтерес на конференції, напевно, викличе обговорення питання щодо повернення в Україну культурних цінностей, вивезених у різні роки за її межі загарбниками і за розпорядженням колишніх компартійних властей.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Приватний жек — це вигідно

У МОСКОВСЬКОМУ районі столиці весь житловий фонд, за винятком приватного сектора, обслуговують недержавні жеки. Запроваджувати капіталізм у цій сфері районна влада почала торік — внаслідок конкурсного відбору функції двох державних житлово-експлуатаційних контор в порядку експерименту було передано «Нафтогазбуду» та колективу 204-го жеку, що погодився працювати на договірних умовах. У серпні—вересні цього року відбувся другий конкурс, завдяки якому ще п'ять жеків опинилося в руках приватника.

Досвід

— Що швидше сферу комунальних послуг освоять приватні підприємства, то чистіші будуть наші вулиці й комфортніші будинки, — переконаний заступник голови держадміністрації Московського району Дмитро Гуленко. — Адже як ми могли «покарати» жек державний, якщо він не виконував своїх обов'язків? Хіба що звільнити його керівника. Вдаватися в даному випадку до фінансових санкцій — все одно, що штрафувати самого себе. Тим більше, що в жеку завжди знайшлися б аргументи на зразок «виділіть мені кошти, а я відремонтую дах, вчасно вивозитиму сміття» і так далі. З приватним підприємством ми укладаємо договір і в будь-який момент можемо його розірвати.

— Приватник не просто змушений «берегти копійку», а й самостійно її заробляти, не чекаючи милостині від держави, — продовжує начальник житлового управління райдержадміністрації Віктор Смичек. — Ми «делегували» переможцям конкурсу обслуговування прибудинкової території, вивезення сміття, технічне обслуговування будинків (внутрібудинкових мереж холодного і гарячого водопостачання, внутрішніх електромереж, за наявності відповідної ліцензії — обслуговування протипожежної автоматики), капремонт та реконструкцію житлових і нежитлових приміщень і навіть паспортне обслуговування мешканців. До речі, приватник не просто шукає субпідрядника для виконання тих чи тих робіт, а й сам береться за будь-яку вигідну справу.

Ось вам приклад: підприємство, з яким жек уклав договір на ремонт покрівлі, несумлінно виконало роботу. Жек дійшов висновку, що йому вигідніше отримати від фірми неустойку і виконати решту ремонтних робіт своїми силами, а не вимагати, щоб субпідрядник ліквідував огріхи.

— Чи велика конкуренція на ринку подібних послуг?

— На другому конкурсі на один «об'єкт» претендувало близько семи підприємств (деякі хотіли, щоб їм дісталася територія двох і більше жеків). Бажання брати участь у конкурсі виявило 14 фірм — в основному, ремонтно-будівельні підприємства та колективи колишніх державних жеків. Була навіть одна юридична фірма. Претенденти ознайомилися зі станом житлового фонду та нежитлових приміщень, отримали вичерпну економічну інформацію: про кількість «пільговиків» та мешканців, що отримують субсидії, про заборгованість у квартплаті тощо. Вони зустрічалися з керівниками колишніх жеків і могли доволі чітко оцінити свою «спадщину».

Положення про проведення конкурсу райдержадміністрація розробляла самостійно. До уваги брався і досвід роботи в обслуговуванні житла, і наявність ремонтної бази, і кваліфікація персоналу. Крім того, фірми повинні були навіть подати свій бізнес-план та власні пропозиції щодо поліпшення обслуговування житлового фонду.

Цікаво, що деякі з конкурсантів у фінансових розрахунках запропонували зменшити квартплату (як відомо, сьогодні вона становить 19 копійок за квадратний метр і є основним джерелом прибутків будь-якого жеку. Правда, приватні комунальні підприємства, на відміну від державних, мають право займатися будь-якою комерційною діяльністю). Це свідчить про те, що основна наша проблема — аж ніяк не у відсутності коштів, а в невмінні ними розпоряджатися.

— Чи задоволені мешканці та місцева влада результатами господарювання двох перших приватників?

— Про глобальні зміни говорити поки що зарано, — вважає Дмитро Йосипович. — Але поява конкуренції на ринку обслуговування житла — єдиний вихід із ситуації, що склалася. Сидіти біля розбитого державного корита і чекати золоту рибку безглуздо. У наших економічних умовах добрим результатом можна вважати вже те, що не відбулося погіршення. А вчитися самостійно думати і самостійно заробляти гроші непросто.

Ганна РОМАНЦОВА.

На знімку: заступник голови райдержадміністрації Московського району Дмитро Гуленко.

І космос, і надра

УКРАЇНСЬКА делегація, очолювана Президентом України, 14—16 жовтня відвідає Казахстан. Плановано обговорити питання про співробітництво двох держав у космічній галузі, можливість участі України в пошуку та видобутку нафти й газу на континентальному шельфі Каспію. Йтиметься також про майбутнє спільне україно-казахстанське спорудження та використання експортних трубопроводів і нафтопереробних заводів.

Леонід Кучма матиме зустріч із Президентом Казахстану Нурсултаном Назарбаєвим, Головою сенату парламенту Омирбеком Байгелді, а також, можливо, із Прем'єр-міністром Нурланом Балгимбаєвим.

Цікаво, що наш Президент може стати одним з найперших зарубіжних гостей, які матимуть бесіду з Н. Балгимбаєвим — новопризначеним главою казахстанського кабміну, який обіймає цю посаду лише чотири дні.

Є сенс розповісти про нового прем'єра Казахстану, бо він гратиме не останню роль в україно-казахстанських переговорах, особливо тих, що пов'язані з «нафтовими питаннями». Нурлан Балгимбаєв свого часу був міністром нафтової та газової промисловості Казахстану, очолював нафтову компанію «Казахойл».

Авторитет у державі новий прем'єр здобув передусім тим, що залучив великий обсяг іноземних інвестицій в економіку держави. Зокрема, він переконав американську компанію «Шеврон» вкласти кошти в освоєння унікального Тенгізького родовища нафти й успішне ведення геолого-пошукових робіт на континентальному шельфі Каспійського моря. Крім того, він провів переговори з представниками КНР, домовившись віддати Пекіну на розробку протягом 20 років три родовища, а також побудувати нафтопровід із Казахстану в Китай. Ці угоди з КНР принесуть Алмати близько 3 мільярдів доларів.

Тож новий прем'єр зарекомендував себе як людина, котра не боїться приймати рішення. Напевно, переговори про нафту і газ з українською делегацією в Алмати вестиме саме Н. Балгимбаєв. З огляду на те, що нині Київ прагне тісних зв'язків з експортерами нафти, візит нашої делегації одразу після призначення нового глави кабміну дуже доречний.

Можна сказати, обставини складаються на нашу користь. Добре й те, що Президент України прибув до Алмати кілька днів потому, як у Казахстані розставили всі крапки над «і» щодо майбутнього курсу держави. Зокрема, 10 жовтня Нурсултан Назарбаєв виступив у парламенті з програмною доповіддю у зв'язку із завершенням роботи над стратегією розвитку країни до 2030 року. В Києві вже знають, який пріоритет обрали в Алмати: «прив'язаний до казахстанської специфіки досвід розвинених держав». Так проголосив Президент Казахстану.

Те, що в Алмати відтепер більше орієнтуватимуться на Захід, ніж на Росію, вигідно й для нас. Тим паче, що українська делегація має намір обговорити в Казахстані проекти, які не дуже до вподоби Москві.

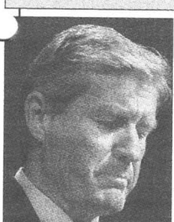
Зокрема, один з глобальних проектів — продовження транспортного коридору, який проходить з Європи територією України в Азію і покликаний спростити просування товарів з Європи до Азії і з Азії до Європи. Як відомо, останній рік-півтора керівники нашої держави обговорювали цей проект із керівниками Грузії, Вірменії, Азербайджану, Туркменистану. Тепер — візит до Казахстану, потім — до Киргизстану. Якщо Алмати погодиться приєднатися до проекту, це дасть можливість продовжити транспортний коридор до китайських кордонів, далі — через КНР — до узбережжя Тихого океану. Як відомо, Росія не дуже схвалює цю програму, адже транспортування товарів відтоді йтиме не її територією. Однак немає підстав сумніватися, що Казахстан надто зважатиме на позицію Москви.

Отже, нафта й проект транспортного коридору — найголовніші питання, які мають обговорювати в Казахстані. Однак важливий і сам факт візиту української делегації до Алмати. Останнього року Київ нарешті після шестирічного затишшя звернув серйозну увагу на співробітництво з азіатськими республіками. Позиції наші в цих державах хоч і послабилися, однак міцніші, аніж в інших азіатських країнах. Добре, що наші керівники зрозуміли: без налагодження контактів із цими колишніми «сестрами» по СРСР наша зовнішня політика на Сході буде неефективна.

Надія ВЕРБИЧЕНКО.

Здобувши перемогу, віддав владу добровільно

ПОНЕДІЛОК — день важкий. А вчорашній видався для норвежців особливо тяжкий. Як уже було оголошено, 13 жовтня уряд Турбйорна Ягланда подав до парламенту Норвегії проект бюджету на 1998 рік. І прем'єр, партія якого перемогла на недавніх виборах, іде... у відставку. Чому склалася така дивна ситуація в країні, розповідає другий секретар Посольства Норвегії в Україні Гейр Тоннессен.

— Останні роки при владі у Норвегії були «ліві»: зокрема, Норвезька робітнича партія набрала найбільше голосів на минулих виборах 1993 року — 36,9 відсотка. І ще донедавна уряд країни очолював лідер цієї партії Турбйорн Ягланд.

У вересні цього року відбулися нові парламентські вибори, які також принесли перемогу робітничій партії. Здавалося б, докорінних змін не має бути. Однак зараз у Норвегії дуже складна політична ситуація. Річ у тім, що Т. Ягланд незадовго до виборів заявив: піде у відставку, якщо робітнича партія одержить менше голосів, ніж минулого разу (тобто 36,9 відсотка). Вони набрали 35 відсотків, посівши в парламенті 65 місць із 165 замість колишніх 67. Різниця не така велика, однак прем'єр сказав, що дотримає свого слова і залишить посаду.

Багато хто в Норвегії називає вчинок Т. Ягланда немудрим. Передвиборча ультиматившна заява прем'єра була доволі незвична, але, можливо, він хотів таким чином організувати прибічників робітничої партії. Річ у тім, що в Норвегії дуже багато тих, хто «сидить удома», як ми їх називаємо. Це ті прибічники робітничої партії, які не йдуть на вибори, вважаючи, що партія залишиться при владі й без їх голосів.

Так чи не так, а зараз у нашій країні буде новий прем'єр і новий уряд — уряд меншості. Главою кабінету міністрів стане християнський демократ Кйолл Магне Бондевік. Його партія належить до центристів. Вона набрала 13,7 відсотка, тобто 25 місць у парламенті.

Новий уряд явно потребує підтримки або правих, або лівих партій — вони вже оголосили, що таку підтримку надаватимуть.

Цікаво, що на багато питань внутрішньої й зовнішньої політики колишній уряд Т. Ягланда і майбутній уряд К. Бондевіка дивляться по-різному. Якщо робітнича партія прагнула зміцнити відносини Норвегії і ЄС (недавно Осло навіть висловило бажання приєднатися до Шенгенського простору), то християнські демократи — зовсім не прибічники об'єднаної Європи.

Християнські демократи також виступають за більш жорсткі імміграційні закони, хотіли б виділяти більше коштів на охорону здоров'я (щоб скоротити багатомісячні черги на операції), критикують високі податки в Норвегії. Ця партія також завжди говорила про зміцнення інституту сім'ї в країні: зробити більш жорстким продаж алкоголю, дати жінкам, котрі виховують дітей, більше грошей тощо.

Однак не відомо, яким чином християнські демократи в уряді зможуть виконати постанови, схвалені за часів «владарювання» робітничої партії. Наприклад, парламент країни вже вирішив, що треба будувати в країні електростанцію, яка працює на газі, щоб продавати енергію за кордон. Але християнські демократи виступають проти цього проекту, вважаючи, що станція забруднюватиме атмосферу. Що тепер робитиме новий уряд із цим будівництвом, не відомо.

Щодо зовнішньої політики, то навряд чи що-небудь зміниться. Новий прем'єр К. Бондевік наприкінці 80-х — початку 90-х був міністром закордонних справ Норвегії. Тоді наша країна брала активну участь в ОБСЄ. Мабуть, так буде і тепер, особливо якщо взяти до уваги, що Норвегія головуватиме в цій організації 1999 року.

Безсумнівно, що новий уряд Норвегії виступатиме за дотримання прав людини в різних країнах і за допомогу державам, що розвиваються.

Записала
Надія БЕДРИЧУК.

На знімку: прем'єр Т. Ягланд (ліворуч) іде у відставку, поступаючись місцем К. Бондевіку (праворуч).

Євро просто нарозхват

Поки Європейська комісія обговорює перспективи запровадження з січня 2002 року в обіг у державах Європейського союзу нової єдиної валюти — євро, італійці, не відкладаючи справи «в довгий ящик», вирішили на практиці випробувати «європейські гроші».

За ініціативою італійського уряду і за згоди Єврокомісії державний монетний двір Італії надрукував банківські білети і монети на суму в 1 мільярд євро. Місцем проведення незвичайного «грошового експерименту» обрано два невеликі містечка на околиці Флоренції — Понтассьеве та Ф'єзоле.

Євро йдуть просто нарозхват, поділився з журналістами своїми враженнями один із службовців місцевого відділення банку у Ф'єзоле. Протягом першого ж дня, за його словами, з 57 мільйонів євро, завезених до банку, обміняли 20.

Хроніка. Факти. Події

● *Анкара*

США радять відмовитися від польотів

Спеціальний посланець президента США по Кіпру Річард Холбрук прибув до Анкари. Він має намір обговорити з турецьким керівництвом пакет пропозицій щодо врегулювання кіпрської проблеми та зняття напруженості у відносинах між Туреччиною та Грецією. Серед них —запровадження заборони на польоти турецьких і грецьких військових літаків у повітряному просторі Середземного та Егейського морів.

● *Сеул*

Син президента сидітиме

Столичний окружний суд засудив Кім Хен Чхоля — другого сина південнокорейського президента — до трьох років ув'язнення та великого грошового штрафу у 2 млрд. вон (2,15 млн. доларів). Його звинувачено у хабарництві та ухилянні від сплати податків. Зокрема, молодшого Кіма звинувачують в одержанні 3,22 млрд. вон від бізнесменів у обмін на високе заступництво, а також у несплаті податків на суму в 3,39 млрд. вон, одержаних як подарунки.

● *Багдад*

Без Коффі Аннана нічого не вийде

Міністр закордонних справ Іраку Мухаммед ас-Саххар звернувся до Генерального секретаря ООН Коффі Аннана з проханням допомогти в комісії ООН щодо санкцій з метою закупівлі Багдадом запасних частин до нафтопроводу, прокладеного від родовищ на півдні країни до Туреччини. Глава іракського МЗС висловив побоювання, що без особистого втручання Коффі Аннана комісія заблокує контракт або не прийме його до обговорення.

● *Ель-Кувейт*

Принц повернувся

Як загальнонаціональне свято відзначають у Кувейті повернення на батьківщину після семимісячного перебування за кордоном спадкоємного принца, прем'єр-міністра емірату Саада аль-Абдалли ас-Салема ас-Сабаха. Принц пройшов курс тривалого реабілітаційного лікування у Великобританії, США та Італії після операції шлунку.

● *Пномпень*

Пристрасті за законом про вибори

У Національних зборах Камбоджі на цьому тижні починаються останні читання проекту закону про вибори. Проект передбачає позбавлення прав участі у виборах засуджених осіб і визначає характер формування центрального виборчкому. На участі в очікуваних у травні наступного року виборах парламенту колишнього першого прем'єр-міністра Нородома Ранарита наполягають США, регіональне угруповання АСЕАН. Офіційний Пномпень звинувачув принца, який у вигнанні, в «антидержавній діяльності» й готує суд над ним. ООН повідомила, що відмовиться від планів надання Камбоджі 21 млн. доларів на проведення виборів, якщо у виборчкомі домінуватиме одна партія. Йдеться про Народну партію Камбоджі, що нині контролює уряд.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних агентств.

«Новачок» у дипкорпусі, але не в дипломатії

ІНФОРМАЦІЙНА агенція Сполучених Штатів поширила інформацію, що президент держави Білл Клінтон призначив послом США в Україні Стівена Карла Пайфера.

Як повідомили нашому кореспондентові в прес-службі Посольства США, кандидатуру пана Пайфера має затвердити американський конгрес, і лише тоді дипломат змінить на посту нинішнього посла США в Україні Уїльяма Гріна Міллера.

У спеціальному повідомленні Білого дому, зокрема, йдеться про особу Стівена К. Пайфера. Він народився в Каліфорнії. 1976 року закінчив Стенфордський університет з дипломом бакалавра гуманітарних наук. На дипломатичну службу перейшов уже 1978 року. Працював у Варшаві, Женеві, Москві та Лондоні. Останнє місце роботи — заступник старшого координатора Держдепартаменту в справах нових незалежних держав (так називають американці країни СНД). До серпня цього року він очолював Раду національної безпеки у справах України, Росії та держав Євразії.

Білл Клінтон переконаний, що пан Пайфер гідно представлятиме США в Україні. А чи згодні з президентом конгресмени — побачимо найближчим часом.

Красива перемога, чесна гра

Футбол. Чемпіонат світу. Матчі відбіркових турнірів. **Група 9.** Німеччина — Албанія. 4:3. Португалія —Північна Ірландія. 1:0.

Вірменія — Україна. 0:2 (0:1).

0:1 Шевченко, 33, 0:2 Максимов, 55.

Вірменія: Березовський, Кербашян (Ходжоян, 56), Назарян, Овсепян, Авалян, Варданян, Петросян (Аветисян, 83), Саркісян, Мхітарян, Мінасян (Ассадурян, 46), Мікаелян.

Україна: Шовковський, Дмитрулін, Скрипник (Старостяк, 71), Головко, Ващук, Гусин, Максимов, Калитвинцев, Косовський (Нагорняк, 60), Шевченко (Ателькін, 83), Ребров.

Попереджено: Дмитруліна, Калитвинцева, Шевченка, Старостяка, Мінасяна, Мікаеляна. На 72-й хвилині з поля вилучено Мікаеляна (друга жовта картка).

Суддя Мануель Діас Вега (Іспанія).

11 жовтня. Єреван. Стадіон «Раздан». 20 градусів. 15 000 глядачів.

	В	Н	П	М	О
Німеччина	6	4	0	23-9	22
Україна	6	2	2	10-6	20
Португалія	5	4	1	12-4	19
Вірменія	1	5	4	8-17	8
Північна Ірландія	1	4	5	6-10	7
Албанія	1	1	8	7-20	4

Ажіотаж навколо цього матчу був неабиякий. І цю хвилю напруженості гнало з Апеннінського півострова. Португальські засоби масової інформації у численних статтях і кореспонденціях стверджували про якусь нібито змову між вірменською та українською сторонами стосовно результату поєдинку. Хоча і ми мали протилежну інформацію на рівні чуток, що португальці намагалися стимулювати збірну Вірменії.

Оце все і призвело до того, що в день поєдинку у готелі «Єреван» відбулася прес-конференція. На ній керівники федерацій футболу України та Вірменії зробили спільну заяву, запевнивши представників мас-медіа, що гра буде бойовою і чесною — чесною.

Присутній на цій зустрічі португальський журналіст досить емоційно реагував на виступи. А потім договорився до того, що він, мовляв, — ворог народу і попросив відправити його в комуністичний концтабір. Натякаючи на наше спільне з Вірменією минуле. Йому тут же порекомендували краще посидіти в «салазарівській установі».

Звичайно, це політичне нашарування трохи зіпсувало настрій. Але не враження від перебування у братній країні, де наших футболістів, уболівальників і журналістів зустрічали з винятковою, суто кавказькою гостинністю. Атмосфера приязні панувала і на красені-стадіоні «Раздан». На одній із трибун місцеві глядачі навіть розгорнули величезне гасло «Слава Україні!».

Сам матч, який, на жаль, українське телебачення транслювало лише у відеозапису (вірменська сторона надала всі можливості для прямого ефіру, а наш коментатор Олексій Семененко так і залишився не залученим) був дуже змістовний і цікавий.

Спершу обидві команди намацували слабкі місця в обороні одна одної А потім і до рішучих дій перейшли.

8-ма хвилина. Після розіграшу штрафного і повторного удару Шовковський у стрибку однією рукою вибиває м'яча з «дев'ятки».

11-та. Схопивши Шевченка за руку, Мінасян зупинив нашого форварда. За що отримав жовту картку. Але нам від цього не легше, бо Андрій вибігав на дуже зручну позицію для удару.

17-та. Потужна атака українців. Сильний і точний удар Реброва парирує Березовський.

Потім були ще удари Реброва, Калитвинцева, Скрипника. Шкода, що наші на той момент використовували лише короткі передачі, ніби забувши про таку перевірену зброю, як довгі передачі і використання флангів.

Дуже насиченою і напрочуд вдалою для нас виявилася 33-тя хвилина. Спершу Головко ліквідував гострий прорив Мікаеляна. І, як часто трапляється у футболі, сталася «оборотка». Контратаку почав Калитвинцев. А продовжив її Скрипник, який виклав, мов на тарілочці, м'яча під удар Шевченкові. Нападаючий блискуче у шпагаті зіграв на випередження і «прострелив» Березовського.

—Тут величезна заслуга Скрипника, — сказав мені Андрій вже в аеропорту «Звартноц», коли поверталися додому. — Гріх було не скористатися таким ювелірним пасом. Звичайно діяв за ситуацією. Але, повторюю, чудово підіграв мій партнер...

До речі, грою Скрипника, який, нагадаю, виступає у німецькому клубі «Вердер» (Бремен), залишився задоволеним і Йожеф Сабо. А замінив він його лише з гуманних міркувань: Вікторові не так давно було зроблено операцію, і він ще не сповна відновив фізичні кондиції.

Після перерви господарі, як і належить, помітно активізувалися. Але цей матч для них, окрім престижу, нічого не важив. Натомість українські футболісти мали дуже високі мотивації. Потрібна була лише перемога для того, щоб посісти підсумкове друге місце. Один крок вони зробили в першому таймі. Але потрібен був й другий. І наша команда вирішила не зволікати з ним. Блискучу техніку продемонстрував в'юнкий бомбардир Ребров. У штрафному господарів він красиво обіграв кількох суперників і тихенько у шпарину між ніг проштовхнув м'яча Максимову, який рухався паралельно. А Юрій ефектно вже довершив цей чудовий міні-спектакль невідпорним ударом.

Мали нагоду ми забити й третього м'яча. Але Ребров та Дмитрулін влучили в «молоко», а Шевченко — в поперечину.

Після поєдинку в Йожефа Сабо, як і у всієї нашої делегації, настрій був чудовий:

—Сьогодні ми підбиваємо певні підсумки роботи, яка тривала рік, — сказав наш головний тренер. — Ми посіли друге місце в групі і маємо ще шанс поборотися за путівку до Франції. Стосовно сьогоднішньої гри, то вона була непростою. Адже нам потрібно було тільки виграти. У зв'язку з цим й було обрано результативну тактику. Настроювали наших футболістів не кидатися «на амбразуру», а з холодною головою і гарячим серцем вести гру розумну і якісну. Що в нас, як на мене, й вийшло цього разу. Спасибі й нашим суперникам за те, що вони грали гідно, в рамках правил і не застосовували грубих прийомів. Високу оцінку хочу дати й арбітрові. Хоч він і надавав жовтих карток, через які Дмитрулін, Шевченко та Калитвинцев пропускають наступну зустріч, але був високим професіоналом. Якби нас завжди так судили, то і проблем було б значно менше.

—А як вийдете із цієї ситуації, що в першій грі плей-оф не виступатимуть провідні виконавці, особливо Шевченко?

—У нас в розпорядженні є два десятки гравців. Готуватимемо їх. Безвихідних ситуацій не буває...

Високу оцінку грі української команди дали популярні в минулому футболісти «Арарата» Аркадій Андріасян та Микола Казарян, які приїхали провести нас до аеропорту. «Щиро бажаю вашій команді успіхів. Вірю, що і в стикових матчах у неї буде все гаразд, — сказав Казарян. — Українська збірна повинна здолати і цей бар'єр. Дуже вболіватимемо за вас...»

А напередодні в місті Гюмрі (колишній Ленінакан) зустрілися молодіжні збірні Вірменії та України —0:1. Цей єдиний гол на 34-й хвилині забив київський армієць Андрій Головко. Наша команда виступала в такому складі: Кернозенко, Колчин, Федоров, С. Селезньов, Павлюх, Радченко, Зотов, Єсін (Коваленко, 84), Співак, Головко (Кріпак, 62), Косирін (Саутін, 69).

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Гюмрі—Єреван—Київ.

На знімках: атакує Андрій Шевченко; Сергій Єсін (ліворуч) та Арам Восканян борються за м'яч у матчі «молодіжок».

Фото Олега МАРКЕВИЧА.

***

Група 1. Греція — Данія. 0:0. Словенія — Хорватія. 1:3. **Група 2.** Італія — Англія. 0:0. Грузія — Польща. 3:0. **Група 3.** Фінляндія — Угорщина. 1:1. Швейцарія —Азербайджан. 5:0. **Група 4.** Австрія — Білорусь. 0:4. Швеція — Естонія. 1:0. Шотландія — Латвія. 2:0. **Група 5.** Росія — Болгарія. 4:2. Кіпр — Люксембург. 2:0. **Група 6.** Мальта — Югославія. 0:5. Чехія —Словаччина. 3:0. Іспанія — Фарери. 3:1. **Група 7.** Нідерланди — Туреччина. 0:0. Бельгія — Уельс. 3:2. **Група 8.** Ірландія — Румунія. 1:1. Ісландія —Ліхтенштейн. 4:0. Македонія — Литва. 1:2.

Отже, на пряму до фінальної частини вийшли: Франція (організатор змагань), Данія, Англія, Норвегія, Австрія, Шотландія, Болгарія, Іспанія, Нідерланди, Румунія, Німеччина. У плей-офі гратимуть: Хорватія, Італія, Угорщина, Югославія, Бельгія, Ірландія, Україна, Росія.

Лише результати

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 15-й тур. «Таврія» — «Ворскла». 3:1. 1200. 0:1 Антюхін, 23, 1:1 Гайдаш, 45, 2:1 Гайдаш, 45, 3:1 Кунденок, 71. **«Зірка-НІБАС» — «Нива». 2:0**. 3000. 1:0 Мартинов, 30, 2:0 Богданов, 59. **«Карпати» — «Прикарпаття». 1:0**. 8500. Плотко, 71. **«Кривбас» — «Металург» М. 0:0**. 8000. **«Торпедо» — «Металург» Зп**. 1:1. 6000. 1:0 Бурхан, 2, 1:1 Олійник, 25.

Решта матчів туру відбудеться 17 жовтня.

	В	Н	П	М	О
Дніпро	9	1	2	28-7	28
Карпати	8	3	4	13-12	27
Динамо	8	1	2	25-5	25
Шахтар	8	1	3	23-12	25
Ворскла	8	1	5	22-23	25
Нива	7	2	5	21-12	23
Металург Д	5	6	3	12-10	21
Кривбас	4	6	5	14-13	18
Металург Зп	4	5.	4	20-19	17
Чорноморець	4	5	5	18-17	17
Таврія	5	2	8	18-21	17
Зірка-НІБАС	5	2	8	16-28	17
ЦСКА	4	4	6	14-15	16
Прикарпаття	4	4	7	21-23	16
Металург М	3	4	8	14-31	13
Торпедо	0	3	11	7-38	3

Перша ліга. 18-й тур. «Нафтовик» — СК «Миколаїв». 0:0. «Явір» — «Металург». 2:0. «Сталь» — «Десна». 4:0. «Шахтар» — «Динамо-2» — перенесено. ФК «Львів» — «Полісся». 1:2. «Верховина» — «Нива». 1:0. «Металіст» — «Поліграфтехніка». 1:0. «Хімік» —«Кремінь». 1:0. ФК «Черкаси» —«Авангард-Індустрія». 4:1, ЦСКА-2 — «Зоря». 5:1.

Арбитражный суд Автономной Республики Крым (333000, Симферополь, ул. К. Маркса, 18) возбудил дела о банкротстве:

№ 1792-5 от 17.10.96 г. — страховой компании «Центурион» (юридический адрес: Автономная Республика Крым, Симферополь, ул. Пушкина, 35) р/с 467284 в КФ АКБ «Возрождение»;

№ 1249-5 от 15.08.96 р. — фирмы «Твин» (юридический адрес: Симферополь, ул. Клары Цеткин, 34) р/с 3468412 в КФ АКБ «Интерконтбанк» МФО 324463;

№ 1342-6 от 21 апреля 1997 г. — агентства недвижимости «Никос» (юридический адрес: Симферополь, ул. Севастопольская, 70а/2, кв. 81) р/с 468966 в АППБ АВАЛЬ МФО 324021;

№ 1340-6 от 21 апреля 1997 г. — малого частного предприятия «Хора» (юридический адрес: Симферополь, ул. Балаклавская, 57, кв. 63) р/с 468926 в АБ Абсолют МФО 324827;

№ 1610-1 от 20.05.1997 г. — совместного предприятия «Тавросибпром» (юридический адрес: Симферополь, ул. 60-лет Октября, 4, кв. 72) р/с 2467070 в АКБ «Крым-банк», МФО 324463;

№ 1374-9 от 6 мая 1997 г. — малого предприятия «Сунжа» (юридический адрес: Симферополь, ул. Фрунзе, 41) р/с 468307 в АБ «Акси-банк», МФО 324746.

Арбітражний суд Житомирської області (262014, Житомир, вул. Мала Бердичівська, 25) порушив справу N 5/100 «Б» про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю «Вікторія», юридична адреса: 261010, Житомирська область, смт Володарсько-Волинський, вул. Щорса, 7, р/р N 467743 у Володарсько-Волинському відділенні АПБ «Україна», МФО 311089.

Майнові вимоги кредиторів і заяви санаторів суд приймає у місячний термін з дня опублікування оголошення.

Державна податкова адміністрація у Ратнівському районі Волинської області повідомляє, що Арбітражним судом Волинської області порушено справу № 740-018 про банкрутство малого підприємства «Орбіта» (юридична адреса: смт Ратне, вул. Шевченка, 57, р/р 468001 у Ратнівському відділенні АК АПБ «Україна», МФО 303 149).

Претензії кредиторів і заяви санаторів подавати до Арбітражного суду (Луцьк, вул. Грушевського, 30) протягом місяця з дня опублікування оголошення.

укргазбанк

Для того, чтобы продвинуться вперед, надо иметь стимул...

и банк!

Предоставляем услуги по покупке и продаже иностранной валюты на УМВБ и валютном рынке

Размещение на депозитных счетах денежных средств в национальной и иностранной валютах

Кредитование на выгодных условиях в национальной валюте, в т.ч. под залог ОВГЗ

Выполняем расчетное обслуживание в национальной и иностранной валютах

252087, г.Киев, ул.Ереванская, 1.
Тел.: (044) 242 06 07, факс: (044) 242 06 14

270104, г.Одесса, пр.Глушко, 29.
Тел.: (0482) 47 14 27

Лицензия НБУ на право осуществления банковских операций №123 от 26.12.96г.

Вища освіта за міжнародними стандартами

Міжнародна Кадрова Академія (член Європейської мережі інформаційних центрів Ради Європи / ЮНЕСКО)

Міжнародний Відкритий Університет (США)

Міжрегіональна Академія управління персоналом (Україна)

оголошують набір на ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ *(без відриву від трудової діяльності)*:

на базі середньої, середньої спеціальної і вищої освіти

- **Економіка та управління бізнесом**
- **Економіка та управління персоналом**
- **Соціологія менеджменту**
- **Психологія менеджменту**

на базі середньої спеціальної і вищої освіти

- **Облік та аудит**
- **Банківська справа**
- **Комерційне і трудове право**

Приймаються без вступних іспитів та будь-яких обмежень особи, які мають середню освіту, а також учні старших класів — у **КОЛЕДЖ**, середню спеціальну освіту і студенти — у **БАКАЛАВРАТ**, вищу освіту — у **МАГІСТРАТУРУ**.

Термін навчання — від 2 до 6 років, вартість — $300 за семестр (у гривнях за курсом НБУ).

Випускникам видаються **диплом про вищу освіту**, диплом американського університету, а також міжнародно визнаний **сертифікат**, що надає можливість працевлаштування в усіх провідних країнах світу.

Укладання контракту. Забезпечення навчальною літературою (входить до вартості навчання).

МАУП
252039, м.Київ, вул.Фрометівська, 2
(044) 264-10-51, 264-52-58, 265-34-57

ПРИЙОМ ДОКУМЕНТІВ до 31 ЖОВТНЯ 1997 року

Відкрите акціонерне товариство «АТП-15163»

повідомляє, що перші загальні збори акціонерів відбудуться 2 грудня 1997 р. об 11.00 за адресою: Одеса, Пересип, вулиця Черноморського козацтва (колишня Московська), 117, клуб «Орбіта» «Завода сопротивлений».

Проїзд трамваями №№ 6 та 7.

Початок реєстрації акціонерів о 8.00.

Порядок денний:

1. Звіт дирекції про підсумки фінансово-господарської діяльності ВАТ за період приватизації та перспективи роботи товариства на 1998 р.
2. Прийняття Статуту ВАТ у новій редакції.
3. Вибори керівних органів ВАТ.
4. Затвердження внутрішніх нормативних документів.

Учасники зборів мають подати до реєстраційної комісії документи, що засвідчують їх особу та повноваження, або доручення на представництво.

Телефони для довідок: (код 8-0482) 20-30-16, 23-89-22.

Шановні акціонери! ВАТ «Завод молочної кислоти»

повідомляє, що 26 листопада 1997 року о 13-00 відбудуться перші загальні збори за адресою: Київ, вул. Фрунзе, 69 (клуб АО «КЕМЗ»).

Реєстрація проводиться з 10-30 до 12-30 год.

При собі мати паспорт або інший документ, що засвідчує особу.

Порядок денний:

1. Затвердження статуту ВАТ у новій редакції.
2. Формування і вибори органів управління та контролю.
3. Затвердження внутрішніх нормативних документів.

Телефони для довідок: (044) 417-13-80, 417-33-41.

Konica

Широкий спектр моделей фотоаппаратов

гарантийные талоны, инструкции на русском языке

Японское качество!

ЯПОНСКАЯ КОРПОРАЦИЯ «КОНИКА» ФОРМИРУЕТ ДИЛЕРСКУЮ СЕТЬ

на Украине

офис в Токио: факс: +81 33349 5227
офис в Москве: тел.: (095) 952 5200, 135 0041
факс: (095) 135 0196.

Производим продажу

УГЛЯ

ВСЕХ МАРОК

(ВАГОННЫЕ ПОСТАВКИ)

т 50 грн. за тонну.

Возможен бартер.

«ХИМЛАБОРПРИБОР».

Тел: (044) 274-79-39, 274-62-38, 441-15-56.

Организация реализует по ценам ниже заводских:

Арматуру, уголок, швеллер, катанку, лист, трубы в ассортименте, круги стали: 65Г, У8А, балку двутавровую, лист-волну.

Возможен бартер на с/х продукцию.

Тел.: (0562) 42-41-54, 42-31-21, 34-44-26.

Інформація про другий випуск акцій акціонерного товариства відкритого типу «Дніпропетровський стрілковий завод»

1. Характеристика емітента

Фірмове найменування: акціонерне товариство відкритого типу «Дніпропетровський стрілковий завод». Місце розташування: Україна, 320034, м. Дніпропетровськ, вул. Білостоцького, 181, тел.20—98—01, факс 34—73—06. Дата заснування: зареєстровано 12.08.1994 р. виконавчим комітетом Дніпропетровської міської ради народних депутатів, свідоцтво № 14367980, реєстраційний № 9550-АТ. Предмет діяльності: виробництво обладнання для залізниць та трамвайних колій, виробництво стрілкових переводів широкої та вузької колії.

Фінансові результати на 01.01.97 р. та на 01.07.97 р.:

Баланс підприємства, тис. грн.

	на 01.01. 97 р.		на 01.07. 97 р.	
	Активи	Пасиви	Активи	Пасиви
Розділ I	81810,4	85550,4	96139,4	100558,4
Розділ II	8500,7	-	8158,5	-
Розділ III	10997,3	15758,0	6154,5	9894,3
БАЛАНС	*101308,4*	*101308,4*	*110452,7*	*110452,7*

Балансовий прибуток на 1.01. 1997 р. — 4954,6 тис. грн., на 1.07.1997 р. — 4487,8 тис. грн.

Опис ділової діяльності

Виконано робіт за 1996 рік без ПДВ та акцизного збору на 43054 тис. грн. за 6 місяців 1997 р. — на 27279 тис. грн. Виручка від реалізації без ПДВ та акцизного збору за 1996 р. — 43860 тис. грн., за 6 місяців 1997 р. — 26792 тис. грн. За вказаний період наукові дослідження не проводили. Інвестиції не надавали і не залучали.

Звіт про статутний фонд:

загальний обсяг — 1314705 грн., обсяг сплаченої частини — 1314705 грн. (100 %). Чисельність працівників на 01.07.1997 р. — 1410 осіб. Професійні дані про керівних працівників: голова правління —Солодовник Анатолій Родіонович, освіта вища технічна, інженер шляхів сполучення, загальний виробничий стаж — 31 рік, заступник голови правління — Шепель Валерій Миколайович, освіта — вища, інженер-механік, загальний виробничий стаж — 36 років; головний бухгалтер — Аржановська Лідія Сергіївна, освіта — вища, економіст, загальний виробничий стаж — 34 роки.

2. Дані про емісію цінних паперів

Рішення про другий випуск акцій прийняте на засіданні правління акціонерного товариства 11.06.1997 р. (протокол № 38). Мета використання фінансових ресурсів — збільшення основних та оборотних засобів для технічного переобладнання і підвищення ефективності діяльності підприємства. Обсяг емісії, що планується, — 438165 грн. Усі акції прості іменні. Власники акцій другого випуску мають право на частину прибутку акціонерного товариства (дивіденди), на участь в управлінні товариством, а також на участь у розподілі майна в разі ліквідації акціонерного товариства згідно з ст. 5 Закону України «Про цінні папери та фондову біржу». Загальна кількість акцій —41730 штук, номінальна вартість — 10 грн. 50 коп., загальна сума емісії — 438165 грн., серія «Б», порядкові номери 00001—41730. Акції розміщуються шляхом відкритої передплати за адресою: 320034, м. Дніпропетровськ, вул. Білостоцького, 181, тел.23—61—26, 20—92—07. Початок — через 10 календарних днів після даної публікації, закінчення — через 15 днів. Акціонери товариства мають переважне право на придбання акцій другого випуску за номінальною вартістю. Запланований курс продажу — 10 грн.50 коп. Емітент послугами торговця цінними паперами не користується, у разі якщо передплата акцій не перевищує величину оголошення випуску, засновники можуть відхиляти зайву передплату. Відмова у передплаті акцій проводиться згідно з переліком передплатників з кінця переліку. Якщо до кінця передплати не вдалося покрити 60 % акцій, випуск вважається не здійсненим. Особам, які передплатили акції, повертаються внесені ними суми або інше майно не пізніше як через 30 днів.

3. Дані про попередні випуски акцій

Здійснено одну емісію акцій (свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів Мінфіну України № 409/1/95 від 9 жовтня 1995 р.) у кількості 125210 простих іменних акцій номінальною вартістю 10 грн.50 коп. на загальну суму 1314705 грн. Усі акції розміщено й оплачено. У власності керівних працівників — 17613 акцій.

Арбитражный суд Донецкой области (340105, г. Донецк, б. Пушкина, 34) возбудил дело № 5/4-22б о банкротстве торгово-коммерческой фирмы «Черемушки» (343750, Снежное Донецкой области, ул. Советская, 87), р/с 467846 в отделении Проминвестбанка г. Снежное, МФО 334237, код 20315378.

Претензии возможных кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Загальні збори акціонерів ВАТ «Екобуд» відбудуться 21 листопада 1997 року о 14-й годині за адресою: м. Луцьк, вул. Дубнівська, 60, тел./факс 4-55-77.

Товариство з обмеженою відповідальність «ТРІАДА-БРОКЕР» ліквідується. Претензії надсилати за адресою: м. Київ-23, а/с № 530.

Арбітражний суд Львівської області (290010, Львів, вул. Личаківська,81) порушив справу № 2/452 про банкрутство селянсько-фермерського господарства Масляка Володимира Михайловича (юридична адреса: Львівська область, Радехівський район, с. Торки).

Письмові заяви з майновими вимогами до боржника приймають у місячний термін.

Закрите акціонерне товариство «Альма-ЕК» повідомляє про зменшення розміру статутного фонду. Заперечення кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації цього оголошення за адресою: 252030, м. Київ-30, вул. Богдана Хмельницького, буд.31, 3-й поверх. Тел./факс (044) 224—00—35.

Дочернее предприятие «Концепт» сообщает о своей ликвидации. По вопросам дебиторской и кредиторской задолженности просьба обращаться в течение двух месяцев со дня публикации объявления.

Государственная налоговая администрация в Ленинском районе Автономной Республики Крым уведомляет, что в Арбитражном суде Крыма (333000, г. Симферополь, ул. Карла Маркса, 18) возбуждено дело № 2409-6 о банкротстве МЧП «Инко» (334640, Автономная Республика Крым, пгт. Ленино, расчетный счет 000468106, код ОКПО 20680112, МФО 324203 в Ленинском отделении АКБ «Украина» п. Ленино).

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимает Арбитражный суд в месячный срок со дня опубликования объявления.

У номер

● *Одеса*

Дунай кличе до роботи

Робоча Співдружність придунайських країн — це впливова міжнародна організація, до якої входить понад 30 регіонів з десяти країн, у тому числі від України — Одещина. Днями в Одесі було підбито підсумки діяльності спільноти за останній рік в галузях економіки, культури та екології, прийнято ряд рішень щодо подальшого розвитку міжрегіональних зв'язків у контексті загальноєвропейських інтеграційних процесів. Учасників конференції привітав Президент України Леонід Кучма, котрий, зокрема, зазначив: оскільки наша країна робить лише перші кроки в регіональному співробітництві, то чималий досвід придунайських країн для неї особливо корисний, а зусилля Одеської області, яка є ще й членом Асамблеї Європейських регіонів, заслуговують всілякої підтримки.

● *Херсон*

Ілюзії розвіяно. Чи не запізно?

12 районів Херсонщини провалили програму соціально-економічного розвитку, в кризовому стані — переробна промисловість, майже наполовину зменшено виробництво консервів, круп. Програма «Зерно Херсонщини-97» теж, по суті, залишилася невиконаною, бо робота з її реалізації спрямовувалася переважно на одержання валу. Через низьку якість зерна господарства не змогли поправити важке фінансове становище. Мільйонними цифрами обчислюються борги за газ (34 млн.), електроенергію (70), вугілля (13), дефіцит бюджету становить 30 мільйонів гривень. Проаналізувавши причини такого спаду, президія Херсонської облради зажадала від облдержадміністрації подання конкретної програми виходу з кризи. Чи допоможе це поліпшити становище, покаже час.

● *Кіровоград*

Буряки в землі не залежаться

Новий комбайн і буряконавантажувач, виготовлені уманським акціонерним товариством «Укрферммаш», почали працювати на ланах приватно-колективного сільгосппідприємства «Зоряний» Долинського району. Випробування нового вітчизняного бурякозбирального агрегата проходять під контролем фахівців уманського підприємства. За словами керівника господарства Василя Булавки, причіпний комбайн БЗК-6 простий і надійний у роботі. Ним за вісім годин можна викопати корені на десяти гектарах.

ПОПЕРЕДУ — СТАНЦІЯ «ВИБОРИ-98»

***Нинішня** осінь багата на партійні обжинки — передвиборча кампанія поступово набирає обертів. І хоча закон про вибори ще не підписано Президентом (з'явилися навіть підозри, що Леонід Кучма його поверне до Верховної Ради), минулого тижня п'ять партій провели чергові з'їзди.*

Першими зібралися демократи. Щоправда, сам з'їзд відбувся за зачиненими дверима. Однак, як стало відомо, ДемПУ вирішувала непросту для себе проблему: йти на вибори самостійно чи консолідуватися у блоці «Міст» разом з Партією праці та об'єднаними соціал-демократами. Як зазначив голова Демократичної партії Володимир Яворівський, партія на 70—80 відсотків спроможна фінансово взяти участь у виборах самостійно.

На відміну від демократів, Конгрес українських націоналістів, який провів III збори, зі своїми соратниками визначився. Прийнято рішення про входження Конгресу до передвиборчого об'єднання «Національний фронт». Про це кунівці домовилися з Українською Республіканською партією та з Українською Консервативною республіканською партією. Оцолили передвиборчий список КУНу його лідер Ярослава Стецько та народний депутат Михайло Ратушний.

Чимало уваги аналітики приділили III (XXXI) з'їзду Компартії України. Вперше, на їхню думку, комуністи заявили про себе як українська партія парламентського зразка. Очікувалося, що КПУ спробує сформувати лівий передвиборчий блок. Однак, як зауважив лідер комуністів Петро Симоненко, КПУ на вибори піде самостійно. Водночас соціологи прогнозують, що близько 8 відсотків електорату проголосують за комуністів. Щоправда, результати останніх опитувань свідчать, що стільки само зможе набрати блок Селянської і Соціалістичної партії, у якого є яскравий харизматичний лідер Олександр Мороз. До речі, виступ Голови Верховної Ради на з'їзді комуністів відзначався яскравістю, розкриттям проблем державної ваги і, попри вислови лівизни у вигляді цитат класиків, отримав не меншу хвилю оплесків, ніж доповідь Петра Симоненка.

Партійні рядки

Лідери прогресивних соціалістів Наталя Вітренко і Володимир Марченко шукатимуть щастя укупі з двома ще не зареєстрованими партіями — робітників і пенсіонерів. Отож поряд з ними до списку втрапив і колишній народний депутат Валентин Тризна. Прогресивні соціалісти готуються дати вирішальний бій соціалістам на чолі з Олександром Морозом та комуністам Петра Симоненка.

А в Українському домі пройшов установчий з'їзд партії «Реформи і порядок». Головою партії обрано Віктора Пинзеника, разом з програмними документами оприлюднено лідерів партійного списку. Водночас у кулуарах оглядачі зустрічали і експрем'єра Євгена Марчука, який, щоправда, покинув зал опісля першої перерви.

Один з лідерів «ріпи» Сергій Соболєв ще раз урочисто пообіцяв «свого» кандидата у президенти, який не пов'язаний з нинішніми чотирма кандидатами.

Потяги партійців, набираючи швидкість, мчать до зупинки «Вибори». Хто буде перший на цих перегонах — покаже час.

Володимир КОРОЛЮК.

ЄДИНА МОВА НА СВІТОВОМУ РИНКУ

***Сьогодні** з ініціативи Міжнародної організації з стандартизації (ISO) відзначають Всесвітній день стандартів. Із запитаннями ми звернулися до голови Державного комітету України з стандартизації, метрології та сертифікації Тетяни КИСІЛЬОВОЇ.*

— Як ви оцінюєте роль і значення застосування стандартів?

— Конкурентоспроможність на світових ринках прямо пов'язана зі стандартами, які є міжнародною мовою для вступу на ці ринки. Саме з метою полегшення міжнародного обміну товарами і послугами, сприяння розвитку стандартизації в світі півстоліття тому було засновано Міжнародну організацію з стандартизації — ISO. Нині у її складі більш як 120 країн. Результати технічної діяльності ISO публікують у вигляді міжнародних стандартів, які мають статус добровільних.

— Які переваги отримала Україна від членства в ISO?

— Структура національної системи стандартизації формується відповідно до світової практики. Це створення мережі технічних комітетів з стандартизації в провідних галузях науки, техніки і економіки України. Участь у розробці міжнародних стандартів розв'язує два основні завдання: узгодити технічну політику України з політикою її торгових партнерів і використати міжнародні стандарти для підвищення якості і конкурентоспроможності вітчизняної продукції, захисту прав споживачів. Головний інформаційний фонд стандартів є єдиним в Україні зібранням документів з стандартизації, метрології та сертифікації, в якому нині налічується понад 100 тисяч нормативних документів.

— Ви могли б навести приклади впровадження стандартів ISO на українських підприємствах?

— Скажімо, стандарти ISO серії 9000 дозволили українським підприємствам оцінити сучасні вимоги міжнародних ринків, розробити і сертифікувати системи управління якістю. Це такі підприємства, як Новокраматорський і Старокраматорський машинобудівні заводи, Миколаївське ВО "Зоря", Горлівський "Стірол", Криворізький турбінний завод тощо.

Неля МОСКОВСЬКА.
Київ.

SOS!

Трагедії в зоопарку

Генеральна прокуратура порушила кримінальну справу за фактом загибелі тварин у Київському зоопарку, повідомляє «Інтерфакс-Україна». Протягом дев'яти місяців 1997 року в зоопарку загинуло 15 тварин, до того ж, як показали результати попередньої перевірки, загибель багатьох із них була викликана отруєнням токсичними грибами. Було також зареєстровано декілька фактів захворювання на туберкульоз.

Заступник директора зоопарку Олена Шевчук виключає можливість отруєння тварин. На її думку, основною причиною загибелі є лише природна смерть. Для остаточного з'ясування причин загибелі й осіб, які в цьому винні, Генеральна прокуратура призначила експертизу, яку проведуть вчені Національного аграрного університету.

Восени 1998 року Київський державний зоопарк відзначатиме своє 90-річчя. Колекція зоопарку сьогодні налічує близько 3000 тварин та птахів різних видів.

СЛЬОЗИ НА КАМЕНІ

Зусиллями запорізького міського фонду правового та соціального захисту сімей військовослужбовців за підтримки Запорізького міськвиконкому в Парку металургів відкрито пам'ятний знак військовослужбовцям, що загинули в мирний час. Адже хлопців, які розпрощалися із життям не на полі бою, вже значно більше, ніж навіть полеглих в Афганістані... Можна сказати, що держава визнає свою провину, шануючи їхню пам'ять — не вберегла вона синів, яких матері віддали до війська виконувати громадянський обов'язок.

Пам'ятний знак створили Дмитро Іванченко та Євген Котляр за ідеєю Ганни Воробйової та Олександра Кривошия.

На знімку: на відкритті пам'ятника не витримали нерви у матері — зомліла.
Фото Бориса ДВОРНОГО (ДІНАУ-Укрінформ).

Пригоди

Шукайте скарби на городі

Наталя і Віктор Нехайчуки, мешканці Благовіщенки Куйбишевського району Запорізької області, одного разу знайшли на власній присадибній ділянці... золоті монети царської чеканки. Скарб, щоправда, скромненький — 10 імперіалів достоїнством 15 рублів і 19 напівімперіалів — 7,5 рубля 1897 року випуску.

Нехайчуки вирішили здати золото державі. Спочатку звернулися до міліції. Однак для правоохоронців то була дивина, ніхто досі не приносив у ці стіни скарби. З'ясувалося, що і банк не займається такими справами. Тільки податкова адміністрація приймає коштовні знахідки.

Експерти державної скарбниці Національного банку України оцінили знайдене благовіщенське золото більш як у 4000 гривень. Згідно з урядовою постановою «скарбошукачам» належить винагорода в розмірі 25 відсотків — трохи більш як 1000 гривень.

Костянтин ПРИЧИНЕНКО.
Запорізька область.

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики і судово-правової реформи висловлює співчуття Літовчук І. М. з приводу смерті її батька

ЛІТОВЧУКА Миколи Григоровича.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі і понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 247908.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311193.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.